

ROMÂNIA
JUDEȚUL HUNEDOARA
CONSILIUL LOCAL
AL MUNICIPIULUI LUPENI

Anexa nr. 1 la Proiectul de hotărâre nr. 140/ 2022

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A MUNICIPIULUI LUPENI PENTRU PERIOADA 2021-2027

Elaborator:
Finacon International Consulting SRL
Str. Puțul lui Zamfir, nr. 9, etaj 1
Sector 1, București

CUPRINS

I. INTRODUCERE.....	4
I. 1. Viziune.....	4
I. 2. Misiune	4
I. 3. Scop.....	4
I. 4. Metodologie de lucru	5
II. CONTEXTUL DE DEZVOLTARE.....	7
i. Contextul European.....	7
ii. Contextul Național.....	18
III. JUDEȚUL HUNEDOARA	21
III. 1. Scurt istoric.....	21
III. 2. Cadrul natural.....	21
III. 2. 1. Relief.....	22
III. 2. 2. Clima	23
III. 2. 3. Vegetație.....	24
III. 2. 4. Fauna	24
III. 2. 5. Rețeaua hidrografică	26
III. 3. Demografie	27
III. 4. Economie	29
III. 4. 1. Industria minieră	31
III. 4. 2. Industria metalurgică.....	32
III. 4. 3. Mediul de afaceri.....	34
III. 4. 4. Turism.....	35
III. 5. Infrastructura de transport	37
1) Infrastructura de transport rutier.....	37
2) Infrastructura de transport feroviar	38
III. 6. Infrastructura tehnico-edilitară.....	38
i. Alimentarea cu energie electrică și energie termică.....	38
ii. Alimentarea cu gaze naturale.....	39
iii. Infrastructura de alimentare cu apă și canalizare	39

iv. Sistemul de telecomunicații.....	40
III. 7. Infrastructura socială.....	40
a. Educație.....	40
b. Sănătate.....	41
c. Asistență socială	42
III. 8. Administrație publică.....	44
III. 9. Mediu	45
1. Calitatea aerului, apelor, solului	45
2. Arii de interes național	45
3. Riscuri naturale.....	46
4. Riscuri antropice	46
IV. MUNICIPIUL LUPENI.....	47
IV. 1. Scurt istoric.....	47
IV. 2. Localizare, structură administrativă și accesibilitate.....	47
IV. 3. Demografie.....	49
IV. 4. Relief	50
IV. 5. Rețeaua hidrografică	51
IV. 6. Clima.....	52
IV. 7. Flora și fauna	52
IV. 8. Resursele solului.....	53
IV. 9. Elemente de patrimoniu.....	53
V. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE.....	55
V. 1. Fondul funciar	55
V. 2. Fondul locativ	55
V. 3. Mediul de afaceri.....	59
V. 4. Turism.....	61
V. 5. Infrastructura și echiparea edilitară	72
V. 5. 1. Alimentarea cu energie termică.....	72
V. 5. 2. Alimentarea cu gaze naturale.....	72
V. 5. 3. Rețeaua de alimentare cu apă potabilă și canalizarea	73
V. 5. 4. Salubritate	75

V. 6. Populație	75
V. 7. Educație	77
V. 8. Culte, cultură și sport.....	80
V. 9. Sănătate	82
V. 10. Administrația locală.....	85
V. 11. Situația privind calculul gradului de îndatorare a bugetului local al Municipiului Lupeni	85
VI. ANALIZA SWOT	86
VI. 1. Analiză SWOT – Demografia populației	87
VI. 2. Analiză SWOT – Sănătate și asistență socială.....	88
VI. 3. Analiză SWOT – Educație.....	89
VI. 4. Analiză SWOT – Culte, cultură și sport.....	90
VI. 5. Analiză SWOT – Economie și Turism	91
VI. 6. Analiză SWOT – Infrastructură și mediu	92
VII. SURSE DE FINANȚARE.....	94
VIII. PROIECTE PRIORITARE PENTRU PERIOADA 2021-2027	109
IX. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI CONTROLUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ	117
X. BIBLIOGRAFIE	120

I. INTRODUCERE

I. 1. Viziune

Pentru perioada 2021 – 2027, viziunea de dezvoltare susține orientarea permanentă a comunității spre idei și soluții viabile prin care aceasta se poate adapta provocărilor economico-sociale, folosind resursele naturale și umane existente, în spiritul continuării și dezvoltării tradiției economice.

Viitorul comunității este dependent de factorii sociali, economici și de mediu, precum și de activitățile care vor fi întreprinse de autoritățile locale, organizațiile, instituțiile și parteneriatele dezvoltate.

I. 2. Misiune

Misiunea strategiei este de a mobiliza toate resursele umane, materiale și financiare dobândite la nivel local și atrase din alte surse pentru a implementa măsurile și proiectele propuse, astfel încât afirmațiile anterioare să poată deveni realitate. Pentru reușita acestei misiuni trebuie parcurs un proces axat pe participare, colaborare, consultare publică, planificare rațională, capacitate de organizare și efort susținut. Acest proces, dacă urmează pașii implementării judicioase, trebuie să ducă la dezvoltarea Municipiului Lupeni ca centru modern, european, dinamic și prosper.

I. 3. Scop

Scopul strategiei este de a conduce la creșterea calității vieții și crearea de noi locuri de muncă, implementând măsuri de reabilitare / extindere / modernizare / dezvoltare a infrastructurii edilitare, a serviciilor publice locale, a serviciilor sociale, a educației și culturii, a mediului economic, a societății civile, susținerea tradițiilor populare. Toate aceste mențiuni vor avea ca rezultat transformarea Municipiului Lupeni într-un pol de dezvoltare economico - socială.

I. 4. Metodologie de lucru

Metodologia aplicată pentru realizarea prezentei strategii, privind culegerea, stocarea și prelucrarea informațiilor, interpretarea rezultatelor privind dezvoltarea locală a Municipiului, elaborarea obiectivelor și determinarea unui plan de acțiune cu domenii de intervenție și portofoliu de proiecte propuse pe baza analizei diagnostic a situației Municipiului Lupeni a fost realizată prin următoarele procese:

Analiza situației inițiale – proces în urma căruia a avut loc identificarea, colectarea și evaluarea datelor, studiilor și materialelor despre Municipiul Lupeni, privind infrastructura, mediul, dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și capacitatea administrativă.

În această etapă, s-a avut în vedere elaborarea unei structuri cadru privind analiza diagnostic din punct de vedere al dezvoltării locale, stabilirea și identificarea categoriilor de date, a informațiilor necesare și a principalilor furnizori de date.

Dezbateri cu părțile implicate – proces prin care a avut loc implicarea părților implicate, prin reprezentantul principal al Municipiului Lupeni, Primăria Municipiului Lupeni și expertul din domeniu, reprezentat de entitatea SC Finacon International Consulting SRL, în dezbateri în vederea consultărilor privind tematica, conținutul și tehnicitatea strategiei.

În procesul de elaborare a prezentei strategii, Municipiul Lupeni a asigurat sprijin informațional complementar activității SC Finacon International Consulting SRL de cercetare.

De asemenea, SC Finacon International Consulting SRL a asigurat partea de know-how, prin procesul de colectare și prelucrare a datelor atât de la nivel local, cât și județean, și național, ulterior elaborând strategia în cauză cu analiza diagnostic și direcțiile strategice aferente.

În identificarea contextului de dezvoltare general și specific din Municipiul Lupeni, SC Finacon International Consulting SRL a apelat la utilizarea următoarelor surse de date și informații:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A MUNICIPIULUI LUPENI

- ✚ Baze de date și statistici aparținând INSSE.
- ✚ Strategia de dezvoltare locală și planul urbanistic general existent.
- ✚ Strategii de dezvoltare de la nivel județean.
- ✚ Informații din surse deschise precum publicații, site-uri dedicate și din media.
- ✚ Date furnizate de către angajații Primăriei Municipiului Lupeni.

În aprecierea conținutului informațional al prezentei strategii de eficiență energetică, este recomandat de avut în vedere următoarele aspecte:

- ✚ Privarea de informație a părților interesate poate afecta calitatea deciziilor, generând efecte negative asupra planului și direcției de acțiune la nivelul Municipiului, cu implicații atât directe, cât și indirecte, asupra măsurilor întreprinse și asupra impactului prognozat al acestora. În acest sens, datorită importanței fundamentale a informației privind dezvoltarea locală a Municipiului Lupeni pentru realizarea viziunii și îndeplinirii obiectivelor stabilite, se recomandă punerea acestora la dispoziția entităților interesate într-o formă cât mai accesibilă.
- ✚ Datele și concluziile prezentate în prezenta strategie sunt rezultatul unei analize obiective întreprinse pe baza datelor disponibile. Eventuale ajustări ale acestora sunt posibile în etapele de implementare și monitorizare, pe baza sugestiilor furnizate de către factorii interesați.

II. CONTEXTUL DE DEZVOLTARE

i. Contextul European

În ultimii ani, lumea a devenit din ce în ce mai marcată de tulburări, complexă și supusă unor schimbări rapide. Această stare, de fapt, aduce cu sine atât oportunități, cât și provocări. În acest sens, Uniunea Europeană urmărește să-și consolideze rolul în acest mediu în schimbare.

Bazându-se pe un buget de 373 de miliarde euro în angajamente pentru perioada 2021-2027, politica de coeziune are, din perspectiva investițiilor, capacitatea de a contribui la eliminarea decalajelor, reducerea disparităților economice și la stimularea redresării în urma efectelor generate de pandemia COVID-19.

Resursele vor fi direcționate în continuare către regiunile care au cea mai mare nevoie de investiții pentru a recupera decalajul în raport cu restul UE.

În contextul crizei generate de pandemia COVID-19, investițiile multianuale prevăzute de pachetul de coeziune pentru perioada 2021-2027 și concentrarea majorității resurselor asupra țărilor și regiunilor mai slab dezvoltate va avea ca efect scontat atenuarea efectelor sociale și economice pe termen lung ale pandemiei, contribuind, totodată, la buna funcționare a pieței unice, fiind o legătură puternică, directă între UE și regiunile și orașele sale.

Astfel, se propune ca investițiile politicii de coeziune în perioada 2021-2027 să se axeze pe cinci obiective investiționale după cum urmează:

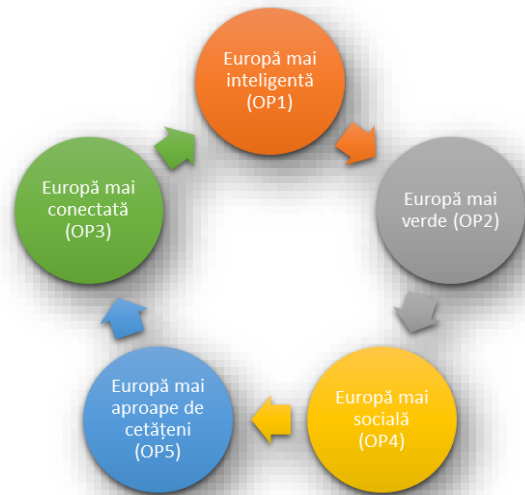
- ⇒ **OP1 - Europă mai inteligentă** (cercetare-dezvoltare-inovare, digitalizare, transformare economică inovatoare și inteligentă și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii);
- ⇒ **OP2 - Europă mai verde** (aspecte ce privesc Mediul, Energia și Mobilitatea urbană: fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice);
- ⇒ **OP3 - Europă conectată** (aspecte ce privesc Transportul și Broadband: cu rețele strategice de transport și digitale);

⇒ **OP4 - Europă mai socială** (aspecte ce privesc Educația, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate);

⇒ **OP5 - Europă mai apropiată de cetățenii săi** (aspecte ce privesc Dezvoltarea regională și locală prin: sprijinirea dezvoltării sustenabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă locale).

Imagine nr. I: Obiective Principale de Politică ale UE pentru perioada 2021-2027

Sursa: www.ec.europa.eu

Investițiile și direcțiile de dezvoltarea specifice Uniunii Europene sunt în linie cu concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, prin documentul politic intitulat *“Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă”* asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Organizației Națiunilor Unite sunt strâns legate între ele și concepute pentru a fi indivizibile, motiv pentru care integrarea acestora în acțiunile întreprinse de toți actorii este esențială pentru aplicarea cu succes a acestora pe teren.

Îmbunătățirea sinergiei și coerenței între politici și dezvoltarea unui cadru de reglementare financiar și comportamental care să faciliteze transpunerea acestora în realitate este absolut necesară.

Imagine nr. II: Obiectivele de dezvoltare durabilă

Sursa: www.ec.europa.eu

Statele membre ale UE ocupă deja primele locuri în privința punerii în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD). Cu toate acestea, nicio țară din lume nu a atins toate obiectivele convenite și, la o analiză mai atentă a performanței UE privind obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD), se observă că UE trebuie să facă în continuare eforturi pe toate fronturile, motiv pentru care atât aceasta, cât și Statele Membre se angajează să atingă aceste obiective de dezvoltare durabilă prin cele 5 obiective investiționale asumate pentru perioada 2021-2027.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă este structurată pe cei trei piloni ai dezvoltării durabile: economic, social și de mediu.

În mai 2018 Comisia Europeană a publicat propunerea privind Pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027¹. Acesta cuprinde:

- ⇒ Regulamentul privind prevederile comune (CPR);
- ⇒ Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC);
- ⇒ Regulamentul privind cooperarea teritorială;
- ⇒ Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră;
- ⇒ Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+).

Ca urmare a evaluării implementării la nivelul UE a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă, în data de 18 octombrie 2018, Consiliului European a emis un nou set de concluzii²:

„12. UE și statele sale membre își mențin angajamentul ferm față de Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și față de punerea în aplicare a acesteia. Consiliul European salută intenția Comisiei de a publica, în 2018, documentul său de reflecție, care ar trebui să deschidă calea către adoptarea în 2019 a unei strategii cuprinzătoare de punere în aplicare”.

În cadrul președinției României la Consiliul UE (ianuarie 2019 - iunie 2019), Grupul de lucru pentru Agenda 2030 de la nivelul acestei instituții a obținut progrese importante în ceea ce privește implementarea Obiectivelor pentru Dezvoltare Durabilă la nivel european.

Adoptarea Concluziilor Consiliului UE „Către o Europă tot mai sustenabilă până în 2030”³ este una dintre cele mai importante realizări. Cele 27 de articole reafirmă angajamentul Uniunii Europene pentru Agenda 2030 și schițează un cadru prin care poate fi implementată. Concluziile Consiliului UE au fost incluse și în discuțiile ce au stat

---

¹ Pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027

https://ec.europa.eu/info/publications/regional-development-and-cohesion_en

² Concluziile Consiliului European din 18 octombrie 2018

<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/10/18/20181018-european-council-conclusions/>

³ Concluziile Consiliului UE Către o Europă tot mai sustenabilă până în 2030

<https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2019/04/09/sustainable-development-council-adopts-conclusions/>

la baza Agendei strategice a Comisiei Europene, care cuprinde o parte importantă dedicată dezvoltării durabile.

Pactul Ecologic European (European Green Deal)

O altă direcție mare de politică setată la nivel european este dată de **Pactul Ecologic European (European Green Deal)**, care propune o nouă strategie de creștere, având drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor.

Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural al UE, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente. În același timp, tranziția trebuie să fie echitabilă și favorabilă incluziunii, trebuie să pună oamenii pe primul plan și să acorde atenție regiunilor, industriilor și lucrătorilor care se vor confrunta cu cele mai mari dificultăți.

Pactul ecologic european este o parte integrantă a strategiei Comisiei Europene de punere în aplicare a Agendei 2030 a Organizației Națiunilor Unite și a obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Pactul are următoarele obiective:

1. Sporirea nivelului de ambiție al UE în materie de climă pentru 2030 și 2050
2. Furnizarea de energie curată, sigură și la prețuri accesibile
3. Mobilizarea sectorului industrial pentru o economie curată și circulară
4. Construirea și renovarea clădirilor într-un mod eficient din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor
5. Accelerarea tranziției către o mobilitate durabilă și inteligentă
6. „De la fermă la consumator”: conceperea unui sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic
7. Conservarea și refacerea ecosistemelor și a biodiversității
8. Reducerea poluării la zero pentru un mediu fără substanțe toxice

Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă

Uniunea Europeană este hotărâtă să devină, până în 2050, primul bloc continental care să fie neutru din punct de vedere climatic. Pentru aceasta este nevoie de investiții semnificative atât din partea UE și a sectorului public național, cât și din partea sectorului privat. Planul de Investiții pentru Pactul Ecologic European – **Planul de Investiții pentru o Europă Durabilă** va mobiliza investiții publice și va contribui la deblocarea de fonduri private prin intermediul unor instrumente financiare ale UE, în special InvestEU, ceea ce ar duce la investiții în cuantum de minimum o mie de miliarde de euro.

Planul de Investiții pentru Pactul Ecologic European va mobiliza fonduri UE și va crea un cadru favorabil care să faciliteze și să stimuleze investițiile publice și private necesare pentru tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, verde, competitivă și incluzivă. Venind în completarea altor inițiative anunțate în cadrul Pactului Ecologic, planul se bazează pe trei dimensiuni:

- **Finanțare:** mobilizarea, în următorul deceniu, a unui cuantum de minimum o mie de miliarde de euro reprezentând investiții durabile. Cea mai mare proporție de până acum de cheltuieli din bugetul UE pentru acțiuni climatice și de mediu va face posibilă atragerea de fonduri private, un rol-cheie urmând a fi jucat de Banca Europeană de Investiții.
- **Facilitare:** oferirea de stimulente pentru deblocarea și redirecționarea investițiilor publice și private. UE va furniza investitorilor instrumente, plasând resursele financiare durabile în centrul sistemului financiar și va facilita realizarea de investiții durabile de către autoritățile publice, încurajând „înverzirea” bugetului și achizițiile publice ecologice și concepând modalități de a facilita procedurile de aprobare a ajutoarelor de stat destinate regiunilor vizate de tranziția justă.
- **Sprijin practic:** Comisia va acorda sprijin autorităților publice și promotorilor proiectelor pentru planificarea, conceperea și executarea de proiecte sustenabile.

Mecanismul pentru o Tranziție Justă

Tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic într-o manieră echitabilă prin care nimeni nu este lăsat în urmă este realizată prin intermediul **Mecanismului pentru o Tranziție Justă.**

Deși toate regiunile vor avea nevoie de finanțare, iar Planul de investiții pentru Pactul ecologic european o va furniza, mecanismul asigură un sprijin țintit care să ajute la mobilizarea unui quantum de cel puțin 100 de miliarde de euro în perioada 2021-2027 în cele mai afectate regiuni, în scopul de a se atenua impactul socioeconomic al tranziției. Mecanismul va crea investițiile necesare pentru a ajuta lucrătorii și comunitățile care se bazează pe lanțul valoric al combustibililor fosili. Mecanismul va suplimenta contribuția substanțială de la bugetul UE prin intermediul tuturor instrumentelor care sunt relevante în mod direct pentru tranziție.

Mecanismul pentru o tranziție justă va consta în **trei surse principale de finanțare:**

- **Un Fond pentru o Tranziție Justă** - care va primi fonduri noi din partea UE în cuantum de 7,5 miliarde de euro, care se adaugă cuantumului inclus în propunerea Comisiei pentru următorul buget pe termen lung al UE. Pentru a putea valorifica partea din fond care le revine, statele membre vor trebui, în colaborare cu Comisia, să identifice teritoriile eligibile prin intermediul unor planuri teritoriale specifice privind tranziția justă. Statele membre vor trebui, de asemenea, să se angajeze să aloce, pentru fiecare euro din Fondul pentru o tranziție justă, fonduri din Fondul european de dezvoltare regională și din Fondul social european plus și să furnizeze resurse naționale suplimentare. Efectul cumulat va consta în finanțare în cuantum de 30-50 de miliarde de euro, care va mobiliza și mai multe investiții. Fondul va furniza în principal granturi regiunilor. De exemplu, va sprijini lucrătorii în dobândirea de abilități și competențe pentru viitoarea piață a forței de muncă și va ajuta IMM-urile, startup-urile și incubatoarele de afaceri să creeze noi oportunități economice în aceste regiuni. Totodată, fondul va sprijini investițiile
- O schemă specifică pentru o tranziție justă în cadrul InvestEU, pentru mobilizarea de investiții în cuantum de până la 45 de miliarde de euro. Această schemă va încerca să atragă investiții private, inclusiv în energie și transporturi durabile, care

să aducă beneficii regiunilor respective și să ajute economiile acestora să găsească surse noi de creștere.

- **Un mecanism de împrumut pentru sectorul public**, în colaborare cu Banca Europeană de Investiții, cu garanții de la bugetul UE, pentru mobilizarea unor investiții de **25-30 de miliarde de euro**. Mecanismul va fi folosit pentru împrumuturi acordate sectorului public, de exemplu în sectorul rețelelor de încălzire centralizată și în cel al renovării clădirilor.

Mecanismul pentru o tranziție justă vizează mai mult decât finanțarea: prin intermediul unei platforme dedicate tranziției juste, Comisia va furniza asistență tehnică statelor membre și investitorilor și se va asigura că sunt implicate comunitățile afectate, autoritățile locale, partenerii sociali și organizațiile neguvernamentale. Mecanismul pentru o tranziție justă va include un cadru de guvernare puternic, axat pe planuri teritoriale specifice privind tranziția justă.

La acest mecanism se adaugă și măsura de „înverzire” a bugetelor naționale și trimiterea unor semnale de preț corecte.

Bugetele naționale joacă un rol esențial în procesul de tranziție. O mai mare utilizare a instrumentelor care permit integrarea preocupării pentru mediu în procesul de stabilire a bugetelor va contribui la redirecționarea investițiilor publice, a consumului și a taxării către prioritățile ecologice, nu către subvenții care au efecte nefaste pentru mediu. Comisia va colabora cu statele membre pentru a verifica și a stabili practicile de „înverzire” a bugetelor.

Reformele fiscale bine concepute pot stimula creșterea economică și reziliența la șocurile climatice și pot contribui la construirea unei societăți mai echitabile și la asigurarea unei tranziții echitabile. Aceste reforme au un rol direct, întrucât trimit semnale de preț corecte și oferă stimulente adecvate pentru comportamentul durabil al producătorilor, al utilizatorilor și al consumatorilor. La nivel național, Pactul Ecologic European va crea contextul pentru instituirea unor ample reforme fiscale, pentru eliminarea subvențiilor pentru combustibilii fosili, pentru deplasarea presiunii fiscale dinspre forța de muncă spre poluare și pentru luarea în calcul a considerentelor sociale.

Politica agricolă și de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027

PADR va continua să vizeze dezvoltarea sustenabilă a agriculturii, sectorului alimentar și a zonelor rurale, prin intermediul Fondului European pentru Garantarea Agricolă (FEGA) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltarea Rurală (FEADR).

FEGA și FEADR contribuie la îndeplinirea următoarelor obiective generale:

- promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care garantează securitatea alimentară;
- stimularea îngrijirii mediului și a combaterii schimbărilor climatice și contribuția la îndeplinirea obiectivelor Uniunii legate de mediu și climă;
- consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale.

Obiectivele generale sunt completate de obiectivul transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri.

De asemenea, în regulament sunt propuse următoarele obiective specifice:

- sprijinirea veniturilor fiabile ale fermelor și a rezilienței în întreaga Uniune, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;
- îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic asupra cercetării, tehnologiei și digitalizării;
- îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;
- contribuirea la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;
- contribuirea la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;
- atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;

- promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;
- îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și sustenabile, la deșeurile alimentare și la bunăstarea animalelor.

Politica Agricolă Comună 2021-2027

În baza propunerilor legislative ale Comisiei Europene de la data de 1 iunie 2018 privind politica agricolă comună (PAC) pentru perioada 2021-2027, care vor actualiza politica agricolă comună, astfel încât aceasta să ajute și mai mult agricultorii și zonele rurale în anii care vin, PAC este așteptată să reacționeze mai bine la provocările actuale și viitoare, continuând, în același timp, să sprijine nevoile acute ale fermierilor europeni.

Ca urmare a negocierilor dintre Consiliul UE și Parlamentul European, data de începere provizorie a reformei PAC propuse a fost amânată până la data de 1 ianuarie 2023.

În urma alocării fondurilor PAC pentru perioada 2021-2027 din bugetul pe termen lung al UE, s-a convenit asupra unui regulament de tranziție pentru anii 2021 și 2022. Regulamentul de tranziție va extinde majoritatea normelor PAC care au fost în vigoare în perioada 2014-2020, dar va adăuga în același timp noi elemente pentru a include obiective de mediu mai ambițioase și pentru a asigura o tranziție lină către viitorul cadru PAC, așa cum este prevăzut în propunerile Comisiei.

Propunerile Comisiei vizează promovarea unui sector agricol durabil și competitiv, care să poată contribui în mod semnificativ la **Pactul Verde European**, în special în ceea ce privește Strategia „**De la fermă la consumator**” și Strategia privind **biodiversitatea**.

Propunerile se concentrează în special pe:

- asigurarea unui viitor economic stabil și corect pentru agricultori;
- stabilirea unor ambiții mai mari pentru acțiunile legate de mediu și de climă;
- păstrarea agriculturii în inima societății europene.

Pentru atingerea acestor obiective ample, Comisia Europeană a stabilit 9 obiective punctuale:

Imagine nr. III: Obiectivele Comisiei Europene

Sursa: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap_ro

În PAC 2021-2027, se va pune accent pe susținerea formelor asociative din sectorul agricol, în principal organizațiile de producători. ⁴

⁴ <https://fermierinromania.ro/pac-2021-2027-135-miliarde-euro-mai-mult-cu-102-pentru-platile-directe-in-agricultura/>

ii. Contextul Național

Planul național de dezvoltare reprezintă un concept specific politicii europene de coeziune economică și socială, care urmărește dezvoltarea echilibrată a membrilor Uniunii, prin diminuarea disparităților de dezvoltare între statele membre și regiunile comunitare, fiind susținută de instrumentul financiar numit Fonduri Structurale.

La nivel național, obiectivele și direcțiile de dezvoltare setate la nivelul Uniunii Europene sunt implementate prin intermediul **Programului Național de Reformă (PNR)**⁵. Acesta constituie o platformă-cadru pentru definirea măsurilor de reformă care să răspundă priorităților stabilite la nivelul UE, Recomandărilor Specifice de Țară și anumitor provocări identificate de COM în analizele sale anuale, denumite Rapoarte de țară.

Programul Național de Reformă este elaborat în conformitate cu orientările COM și cu prioritățile stabilite prin Strategia Anuală privind Creșterea Durabilă (ASGS), fiind luate în considerare atât Recomandările Specifice de Țară (RST), cât și Raportul de țară privind România.

ASGS reprezintă documentul strategic prin care Comisia Europeană propune prioritățile UE și ale statelor membre în materie de politică economică și de ocupare a forței de muncă pentru următoarele 12 luni.

Planul Național de Reformă prezintă următoarele 8 obiective :

1. Ocuparea forței de muncă
2. Cercetare, dezvoltare, inovare (CDI)
3. Mediu și schimbări climatice
4. Surse regenerabile de energie
5. Eficiență energetică
6. Părăsirea timpurie a școlii
7. Educația terțiară
8. Incluziunea socială și combaterea sărăciei

În ceea ce privește poziția României la viitoarea PAC, aceasta este detaliată în documentul „*MEMORANDUM – Poziția preliminară a României privind Comunicarea*

---

⁵ <https://sgg.gov.ro/new/wp-content/uploads/2020/05/ANEXA-5.pdf>

Comisiei “PAC în perspectiva anului 2020: Cum răspundem provocărilor viitorului legat de alimentație, resurse naturale și teritorii”.

În cadrul *Strategiei “Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030”* obiectivele care privesc dezvoltarea durabilă pentru orizontul de timp 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile. În ceea ce privește ținta de atins pentru orizontul de timp 2030, Strategia urmărește apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale U.E. din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030.

România s-a alăturat liderilor celor 193 state membre ale ONU la Summit-ul privind dezvoltarea din septembrie 2015 adoptând Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal și care promovează echilibrul între cele trei dimensiuni ale dezvoltării durabile: economic, social și mediu. Pentru prima oară, acțiunile vizează în egală măsură statele dezvoltate și cele aflate în curs de dezvoltare.

În materie de dezvoltare regională a teritoriului național, Planul Național de Amenajare a Teritoriului (PATN), reprezintă suportul dezvoltării complexe și durabile, reprezentând totodată contribuția specifică a țării noastre la dezvoltarea spațiului european și premisa înscrierii în dinamica dezvoltării economico-sociale europene.

În ceea ce privește arhitectura Programelor Operaționale 2021-2027 pentru perioada 2021-2027 la nivelul României, se propune următoarea arhitectură a programelor operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național⁶:

1. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
2. Programul Operațional Transport (POT)
3. Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)
4. Programul Național de Sănătate (multifond) (PNS)

---

⁶ [Perioada 2021-2027 \(gov.ro\)](http://www.gov.ro)

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A MUNICIPIULUI LUPENI

5. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
6. Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)
7. Programul Operațional de Dezvoltare Teritorială Integrată (multifond) (PODTI)
8. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (POR)
9. Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)

III. JUDEȚUL HUNEDOARA

III. 1. Scurt istoric

Trecutul județului Hunedoara se pierde în negura epocii preistorice. Pe valea Murășului, la Turdaș, pe valea Cernei, valea Geoagiului și în multe alte regiuni ale județului s-au găsit numeroase obiecte preistorice și preromane, din care numai o parte se păstrează în muzeul județean din Deva. Știm apoi, că teritoriul acestui județ a format centrul Daciei preromane și, ulterior, leagănul poporului român. Fortificațiile de la Grădiștea Muncelului, din munții dintre Streiu și Orăștioara par enigmatice, dar monedele de aur cu inscripțiile Lysimachos și Kozon, găsite între ruinele acestor fortificații nu lasă nici o îndoială asupra dominației dacice de după Alexandru cel Mare până la Romani.

Pe la Porțile de Fier au intrat legiunile romane și s-au stabilit în Dacia. Sarmisegetuza, fosta capitală a Daciei a fost transformată în Ulpia Traiana, capitala provinciei romane.

Istoria medievală a județului are multe eclipse și lacune. Nici pe departe nu e precizat cum s-au înstăpânit Ungurii pe plaiurile hunedorene.

Mult mai cunoscut e trecutul județului începând de la luptele lui Ioan Corvinul cu Turcii năvălitori.

Greul revoluției lui Horia (1784) și lupte importante din revoluția de la 1848-1849 s-au desfășurat pe teritoriul județului.

III. 2. Cadrul natural

Pe teritoriul Transilvaniei propriu-zise se află nouă județe: Alba, Bistrița-Năsăud, Brașov, Cluj, Covasna, Harghita, Hunedoara, Mureș și Sibiu. Părți din teritoriul Transilvaniei propriu-zise se află în județele Bacău (comuna Ghimeș-Făget și satele Poiana Sărată, Coșnea, Cădărești și Pajiștea), Caraș-Severin (comuna Băuțar), Maramureș (orașul Târgu Lăpuș cu împrejurime), Neamț (comunele Dămuc, Bicaz-Chei și Bicazu-Ardelean), Sălaj (partea la est și nord de munții Meseș), Suceava (la vest de râurile Dorna

și Bistrița Aurie, Coșna și Dornișoara) și Vâlcea (o parte mică la nord de râul Lotru), suprafața ei totală măsurând aproximativ 57.000 km².

Suprafața totală a județului este de 7063 Km² reprezentând 6,87% din suprafața totală a regiunii Transilvania și 2,9% din teritoriul României.

Imagine nr. IV: Localizarea județului Hunedoara pe teritoriul României

Sursa: Wikipedia

III. 2. 1. Relief

Relieful județului Hunedoara este preponderent muntos (68% din suprafața județului), fiind reprezentat prin unități ale Carpaților Meridionali, care depășesc frecvent 2.000 m altitudine (Munții Șureanu cu vârful Șureanu – 2.059 m, Parâng cu vârful Parângul Mare – 2.519 m, punctul cel mai înalt al județului, Retezat cu vârful Peleaga – 2.509 m, Vîlcan, Godeanu, Jarcu) și ale Carpaților Occidentali (Munții Poiana Ruscăi, Munții Metaliferi, Munții Bihor, ale căror înălțimi depășesc rareori 1.400 m – vârful Găina în Munții Bihor care atinge 1.486 m altitudine).

Județul Hunedoara este așezat pe cursul mijlociu al râului Mureș, în vecinătatea Munților Apuseni (Nord), Orăștiei și Șureanu (Sud-Est), Retezat-Godeanu, Vâlcan și Parâng (Sud) și Poiana Ruscă (Sud-Vest).

Județul este străbătut de paralela de 46° latitudine nordică (la sud de localitatea Zam) și de meridianul de 23° longitudine estică (la vest de orașul Simeria), fiind traversat de la est la vest de râul Mureș. În latitudine județul se dezvoltă pe $1^{\circ}10'$ între $45^{\circ}11'11''$ (la vest de Vârful Prisloapele, în Munții Vâlcan) și $46^{\circ}21'11''$ latitudine nordică (Vârful La Cruce – 1.466 m, în Muntele Găina), iar în longitudine pe $1^{\circ}15'56''$ între $22^{\circ}20'14''$ longitudine estică (la vest de localitatea Pojoga, în Culoarul Mureșului) și $23^{\circ}36'10''$ longitudine estică (la vest de Vârful Cibanu – 1.911 m, în Munții Parâng).

Imagine nr. V: Parcul Național Retezat

Sursa: <https://locuridinromania.ro/judetul-hunedoara/parcul-national-retezat.html>

III. 2. 2. Clima

Clima județului Hunedoara este caracterizată de climatul de munte și de un climat continental moderat de deal, în restul județului.

Iernile sunt relativ umede, iar verile sunt însorite, cu regim pluviometric echilibrat.

Vântul predominant în județul Hunedoara bate în timpul iernii pe direcția vest-nord-vest, iar în timpul verii pe direcția est-sud-est.

Temperaturile medii anuale variază între -2°C la munte și 10°C în Lunca Mureșului, iar media precipitațiilor se încadrează în intervalul 540-600 mm/mp.

III. 2. 3. Vegetație

Datorită diversității reliefului și al topoclimei, vegetația Județului Hunedoara este vastă, asociațiile vegetale diferențiindu-se altitudinal după particularitățile climatice și topoclimatice.

Vegetația județului este reprezentată de pădurile:

 de foioase

 de stejar

 de fag

 de conifere

în complementaritate cu:

 pajiștile și fânețele

 vegetația subalpină

 vegetația de luncă.

III. 2. 4. Fauna

Fauna existentă în județul Hunedoara este în strânsă legătură cu vegetația (datorită resurselor de hrană și adăpost).

Fauna pădurilor de foioase este reprezentată de:

 Mistreț

 Lup

 Vulpe

 Veveriță

 Căprioară

Repopularea zimbrilor, aduși inițial din Polonia, s-a produs în pădurea Silva de lângă Hațeg.

Pe malurile împădurite ale râurilor Mureș, Cerna, Strei și Crisul Alb găsim vidra.

În culturile de cereale se înmulțesc rozătoarele, mai ales șoarecele de câmp, hârciogul, popândăul, cârțița, parsul de alun, liliacul de seară.

În pădurile de conifere găsim:

- ✚ lupul
- ✚ ursul
- ✚ râsul
- ✚ cerbul Carpatin
- ✚ ursul Carpatin
- ✚ jderul
- ✚ veverița
- ✚ bursucul
- ✚ căprioara

În munții Retezat apar:

- ✚ cocoșul de munte
- ✚ ierunca
- ✚ capra neagră
- ✚ cerbul
- ✚ căpriorul
- ✚ pisica sălbatică
- ✚ nurca
- ✚ hermina
- ✚ șoarecele de zăpadă

Județul Hunedoara este frumos populat și de păsări, atât de specii rare cum ar fi acvila de munte, acvila țipătoare mică, șoimul călător, ciocănitoarea cu spatele alb,

ciocârlia urecheată, pasărea omătului, brumărița și mierla de piatră, cât și de specii de păsări mai des întâlnite, după cum urmează:

- barza albă
- rața sălbatică
- stârcul cenușiu
- lăstunul de mal
- prigoria
- ciocârlia
- codalbul
- sturzul cântător.

III. 2. 5. Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică a județului Hunedoara aparține mai mult bazinului râului Mureș decât bazinelor râurilor Jiu și Crișul Alb. Densitatea rețelei hidrografice este cuprinsă între 0,5 km/km² și 1,1 km/km². Rețeaua hidrografică a județului aparține, din punct de vedere al tipului de alimentare, tipului moderat.

Râul Mureș este principala arteră hidrografică a județului. Îl străbate pe o lungime de 105 km. Bazinul râului are 6.591 km². Între afluenții importanți ai Mureșului se numără Orăștie (sau Apa Orașului), cu o lungime de 47 km, Strei, lungime 89 km, Geoagiul, lungime 34 km și Călanul, lungime 20 km.

Jiul are în județul Hunedoara un bazin hidrografic de 1.050 km². Crișul Alb străbate județul Hunedoara pe o lungime de 66 km.

Lacurile naturale din județ sunt în majoritate de origine glaciară și se găsesc în cea mai mare parte în Munții Retezat, Godeanu, Jarca și Parâng.

Cea mai mare densitate de lacuri este în Munții Retezat, peste 80 lacuri. Cele mai importante de menționat ar fi lacurile Bucura, Zănoaga, Custuri. Cea mai mare întindere dintre lacurile alpine o are Lacul Bucura, cu o suprafață de peste 10,5 hectare, iar lacul situat la cea mai mare altitudine este Lacul Tăul Mare (sau al Custurii), situat la 2.270 metri înălțime.

III. 3. Demografie

La ultimul recensământ din 2011, județul Hunedoara înregistra o populație de 418.565 locuitori și o densitate de 59,2 locuitori/ Km².

Populația se împarte astfel:

- populație urbană – 75%
- populație rurală – 25%

Recensământ	1930	1948	1956	1966	1977	1992	2002	2011
Populație	319.929	306.955	381.902	474.602	514.436	547.950	485.712	418.565
Densitate	45,3	43,5	54,1	67,2	72,8	77,6	68,8	59,2

Tab. nr. I: Populația și densitatea județului Hunedoara

Sursa: Institutul Național de Statistică

Distribuția populației pe principalele localități ale județului Hunedoara:

- Deva – 61.123 locuitori
- Hunedoara – 60.525 locuitori
- Petroșani – 37.160 locuitori
- Vulcan – 24.160 locuitori
- Lupeni – 23.390 locuitori

Din punct de vedere etnic, județul Hunedoara prezintă următoarea structură:

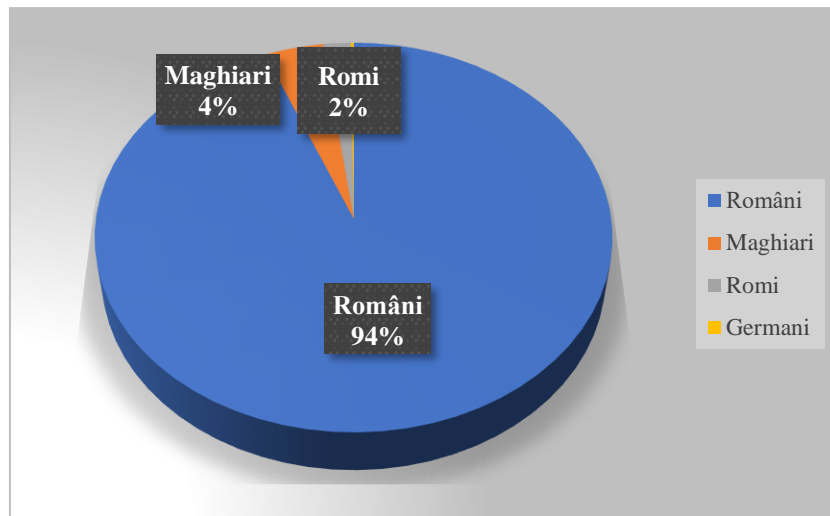

Fig. nr. I: Etnii județul Hunedoara

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Jude%C8%9Bul_Hunedoara

Structura confesională a județului Hunedoara este predominantă de ortodocși (77,05%), urmată apoi de romano-catolici (3,38%), reformați (2,87%), penticostali (3,11%), baptiști (1,1%), necunoscută (9,51%), altă religie (2,94%).

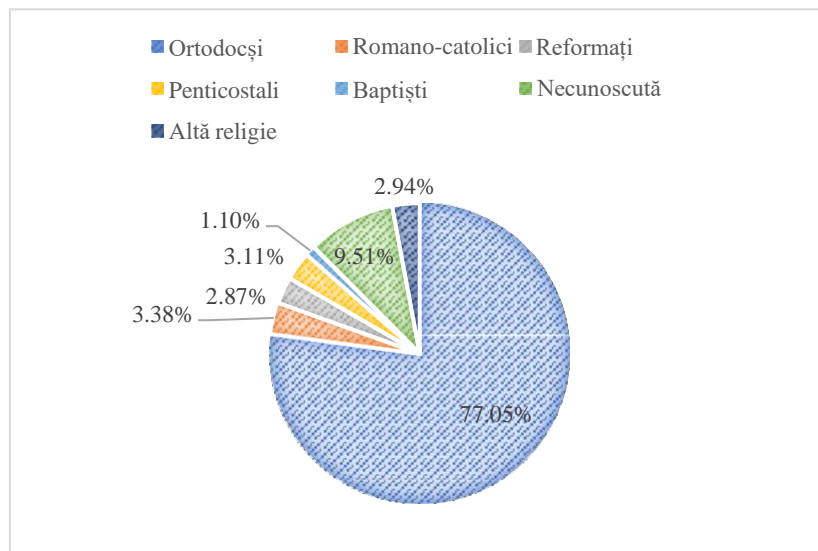

Fig. nr. II: Etnii județul Hunedoara

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Jude%C8%9Bul_Hunedoara

III. 4. Economie

În economia județului Hunedoara, industria predominantă este cea miniera, urmată de cea metalurgică. O pondere importantă o dețin și ramurile: energie electrică, exploatarea și prelucrarea lemnului, materialele de construcții industria ușoară, chimie alimentară.

Realizarea Parcului Industrial cu cele mai bune oferte pentru investitori din județul Hunedoara a început în primăvara anului 2003. Pe o suprafață totală de 193.000 mp, împărțită în 26 de parcele cu suprafețe cuprinse între 2.500 și 10.000 mp. Parcelele se pot concensiona pe o perioadă de până la 49 de ani sau se pot vinde investitorilor. Parcelarea este flexibilă, pentru a se putea satisface solicitările specifice ale investitorilor. Accesul în acest parc se poate face direct din drumul județean Hunedoara – Deva. Parcul dispune de utilități complete pentru orice tip de investiție industrială: energie electrică, gaze naturale, apă potabilă, canalizare, drenaj natural, comunicații prin cablu, drumuri, parcări, mijloace de protecție, dotări pentru stingere incendii.

Produsele principale ale industriei sunt:

- ✚ cărbune
- ✚ fontă
- ✚ oțel
- ✚ laminate
- ✚ energie electrică
- ✚ var
- ✚ ciment
- ✚ prefabricate din beton armat
- ✚ minereu de fier
- ✚ țesături mătase
- ✚ confecții tricotate
- ✚ bere
- ✚ mașini și utilaje pentru lucrări miniere

Producția industrială realizată în luna decembrie a fost mai mică cu 8,5% decât cea din luna noiembrie și cu 48,7% mai mare decât în decembrie 2019. În luna decembrie 2020 s-au înregistrat față de decembrie 2019, următoarele evoluții:

Creșteri:

Fabricarea substanțelor și a produselor chimice	+103.0%
Fabricarea băuturilor	+73.0%
Fabricarea hârtiei și a produselor de hârtie	+59.1%
Fabricarea produselor farmaceutice	+52.5%
Fabricarea produselor de cauciuc și mase plastice	+47.0%
Fabricarea altor mijloace de transport	+33.7%
Industria alimentară	+9.6%

Tab. nr. II: Producția industrială - Creșteri

Sursa: https://hunedoara.insse.ro/wp-content/uploads/2021/04/COMUNICAT_dec2020.pdf

Scăderi:

Alte activități extractive	-80.1%
Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	-54.4%
Fabricarea încălțăminte, articolelor de voiaj, marochinărie	-41.0%
Fabricarea produselor textile	-40.0%
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	-23.9%
Prelucrarea lemnului	-20.6%
Extracția cărbunelui	-18.0%
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal	-9.4%

Tab. nr. III: Producția industrială - Scăderi

Sursa: https://hunedoara.insse.ro/wp-content/uploads/2021/04/COMUNICAT_dec2020.pdf

Activitatea industrială se realizează de către 99 agenți economici cu capital integral de stat sau majoritare de stat din care 2 sunt regii autonome. Piața privată este reprezentat de 7176 agenți economici.

Județul Hunedoara deține, în anul 2020, 16,03% din PIB-ul regiunii Vest, mai exact 17.206 milioane lei, din 107.290 milioane lei.

Numărul mediu de salariați în regiunea Vest era în anul 2020 de 542,3 mii, reprezentând 10,3% din numărul mediu total pe țară, județul Hunedoara având un aport de 105,9 mii de persoane la suma totală a regiunii.

III. 4. 1. Industria minieră

Sectorul energetic primar și secundar reprezintă o componentă vitală pentru funcționarea economiei, atât direct, prin contribuția la formarea PIB-ului, cât și indirect, prin funcția suport pentru alte industrii și prin asigurarea nevoilor de bază ale consumatorilor individuali. În ambele cazuri, activitatea acestui sector contribuie la crearea și susținerea de locuri de muncă, la bugetul de stat, dar și la dezvoltarea comunităților influențate direct de activitatea lanțului de valoare antrenat.

La nivel global, rolul cărbunelui în mixul energetic global se află într-o perioadă de declin, începând cu anul 2011. În România, se observă aceeași tendință, cărbunele determinând 19% din consumul de energie primară, echivalentul a 62,8 TWh, în scădere față de anul 2011, când contribuia cu 26,4%.

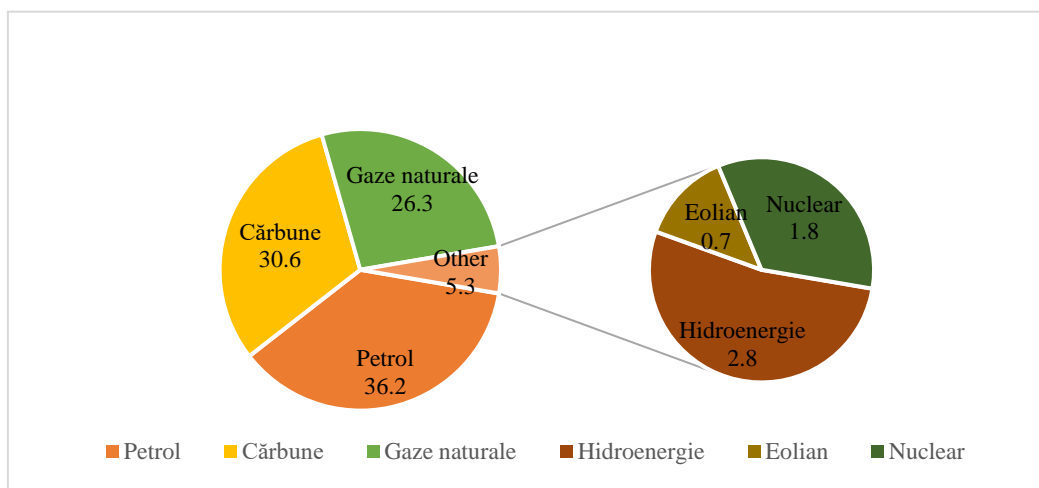

Fig. nr. III: Distribuția consumului de energie primară după resursa utilizată

Sursa: www.greenpeace.org

La fel ca și alte state europene, România a avut o istorie îndelungată în exploatarea cărbunelui pentru generarea de căldură, electricitate și pentru uz industrial.

Pe fondul schimbărilor structurale, a demodării tehnologiei de extracție, a lipsei investitorilor și a capacității de îmbunătățire a eficienței, dar și a necesității alinierii cu prioritățile europene și globale, sectorul minier a suferit etape de restructurare care au dus la scăderea ponderii cărbunelui în mixul energetic național, de la 40% în 2011, la 26,4% în 2017 și la reducerea producției de la 67,9 mii tone în 2012, la 46 mii tone în 2016.

III. 4. 2. Industria metalurgică

Câțiva factori au condus la înființarea lucrărilor, care au fost situate într-o zonă care atunci făcea parte din Austria-Ungaria: dezvoltarea tehnologică de la sfârșitul secolului al XIX-lea care a dus la creșterea producției de oțel prin noi tehnici, stimulată de nevoia gravă de metal pentru armata austro-ungară; metodele îmbătrânite și neprofitabile utilizate de atelierele de fier din zonă; construirea unei căi ferate și extinderea pieței din cauza consumului crescut de metale în fabricile mecanice din Transilvania. Clădirea a început în august 1882, cu două furnale cu 14,40 m înălțime și 110 m³ în volum. Al treilea cuptor, cu o capacitate de 40-50 tone pe zi, a început să fie construit în 1884; a patra a fost începută în 1885 și putea produce 10-150 tone pe zi; iar al cincilea, care ar putea genera 80-150 de tone pe zi, în 1903.

Imagine nr. VI: Combinatul siderurgic Hunedoara

Sursa: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/34/Hunedoara_%285%29.jpg

Minereul de fier a fost extras din mina din apropierea uzinei Ghelari la aproximativ 16 km distanță și a fost adus acolo pe un transportor cu cablu construit în același timp cu primul cuptor. Creșterea producției de fontă a dus la o cerere mai mare de minereu de fier, care, la rândul său, a provocat extragerea intensă a zăcămintelor adânci din Munții Poiana Ruscă. Exploatarea la scară industrială a început la Ghelari în 1863, urmată de exploatarea arborelui din 1881. Întrucât transportorul cu cablu nu mai putea suporta o capacitate semnificativ mărită, calea ferată îngustă Ghelari-Hunedoara de 16 km a fost construită între 1890 și 1900. În aceeași zonă au fost construite funicularul râului Govăjdia-Bătrâna de 18 km pentru transportul cu cărbune și cel de 14 km Govăjdia-Bunila pentru aducerea cărbunelui și a calcarului. Acesta din urmă a fost aprovizionat și din carierele locale și transportat de animale de ambalaj înhămate.

Regimul comunist a căzut în 1989, iar tranziția către o economie de piață a găsit lucrările slab echipate pentru a supraviețui, tehnologia lor nefiind actualizată de la sfârșitul anilor '70.

În 1991, lucrările au devenit o societate pe acțiuni de stat, Siderurgica Hunedoara. Anul următor, uzina nr. 1, cu o capacitate de aproximativ 330.000 de tone de oțel pe an, a fost închisă, precum și trei cuptoare la uzina nr. 2. La mijlocul anului 1999, uzina nr. 2 a fost oprită treptat: prima sinterizare a fost oprită, apoi cocsarea și, în cele din urmă, pe 12 iunie, 115 ani de la a doua zi după inaugurarea lucrărilor, cuptoarele producătoare de fontă. O altă oprire a avut loc în primăvara anului 2003 și aproximativ 5300 de lucrători au fost concediați. Compania a devenit Mittal Steel Hunedoara, în septembrie 2003, ca parte a unui program de privatizare finalizat în luna aprilie următoare, când, a fost achiziționată de la guvernul român de către o filială a Mittal Steel Company. A luat numele de ArcelorMittal Hunedoara în 2006, după preluarea Arcelor de către Mittal pentru a forma ArcelorMittal.

Începând din 2007, uzinele produceau plăci pentru țevi; profile grele, medii și ușoare; beton armat; sârmă; și profiluri speciale. Mai târziu, accentul a fost definit ca rămânând pe produse din oțel și bare lungi laminate la cald. În 2011, au fost planificate instalarea unei noi mașini de laminat care să producă până la 400.000 de tone de încuietori de cilindri europrofil pe an, începând din 2012.

Activitatea metalurgică a provocat poluare substanțială a aerului, apei și solului în Hunedoara, mai ales înainte de 1990. Aproape 140 ha de teren industrial care acum este proprietatea orașului a rămas contaminat. Din 2004, Mittal a luat măsuri pentru filtrarea evacuărilor și tratarea apelor reziduale.

III. 4. 3. Mediul de afaceri

În Hunedoara își desfășoară activitatea 37.878 agenți economici, reprezentând 1,70% din totalul agenților economici din România.

Situația indicatorilor se prezintă astfel:

- Cifra de afaceri înregistrată la nivel de județ este în valoare 12.8 miliarde lei, mai precis de 2,9 miliarde euro (reprezentând 0,80% din cifra de afaceri a României);
- Numărul de angajați ai județului însumează 57.875 angajați (reprezentând 1,49% din totalul de angajați ai României);
- Profitul înregistrat la nivel de județ este de 1,1 miliarde lei, respectiv 254,1 milioane euro (reprezentând 0,79% din totalul profitului net înregistrat în România).

Principalele firme din județ sunt reprezentate de:

Nr. Crt.	Nume	Adresă	Oraș
1.	Philips Orăștie SRL	Str. Luncii 18	Orăștie
2.	Sews România SRL	Calea Zarandului 166	Deva
3.	ArcelorMittal Hunedoara SRL	Dj 687	Hunedoara
4.	Farmaceutica Remedia Distribution&Logistics	Bdul. Nicolae Bălcescu 2	Deva
5.	Assa Abloy Entrance Systems Production România SRL	Str. Pestișu Mare 363	Hunedoara

6.	T&O Prodcom SRL	Bdul. Libertății 14	Hunedoara
7.	Macon SRL	Șos. Hunedoarei 1-3	Cristur
8.	Confezioni Andrea România SRL	Bdul. Păcii 2 BIS	Lupeni
9.	Geraico Prod COM SRL	Bdul. Tudor Vladimirescu	Hațeg
10.	Fares Trading SRL	Str. Plantelor 50	Orăștie

Tab. nr. IV: Top 10 firme, județul Hunedoara, după cifra de afaceri, 2019

Sursa: <https://membri.listafirme.ro/pagini/p1.htm#selectie>

III. 4. 4. Turism

Capacitatea de cazare turistică în funcțiune a structurilor de primire turistică a fost, în primul trimestru al acestui an, cu 1,9% mai mică decât în perioada similară a anului trecut, conform datelor centralizate de Institutul Național de Statistică.

În totalul capacității de cazare turistică în funcțiune, hotelurile au deținut o pondere de 57,7%, pensiunile agroturistice 15,3%, pensiunile turistice 12,7%, vilele turistice 4,4%, hostelurile 3,5%, motelurile 3,4%, cabane turistice 1,9% și celelalte tipuri de structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică 1,1%.

Numărul de sosiri ale turiștilor în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică a fost în primele trei luni ale anului 1.410.500, din care 1.346.000 sosiri ale turiștilor români (95,4%) și 64.500 ale turiștilor străini (4,6%).

Pe categorii de clasificare, din numărul total de sosiri turiști români cazați au fost înregistrați 51,7% în structurile de cazare turistică clasificate cu 3 stele, urmând cele cu 4 stele (31%), cu 2 stele (11,3%), cu 5 stele (4,4%), cu o stea (1,3%) și cele neclasificate pe stele (0,3).

Sosirile în hoteluri au reprezentat 65,8% din numărul total de sosiri, 64,5% reprezentând sosiri turiști români și 91,3% sosiri turiști străini. Aceștia din urmă s-au cazat în hoteluri cu 4 și 3 stele, în proporție de 77%.

Numărul de înoptări în structurile de primire turistică a fost 2.608.800, din care 2.459.700 înoptări turiști români (94,3%) și 149.100 înoptări turiști străini (5,7%).

Pe categorii de clasificare, 50,3% din totalul înnoptărilor au fost înregistrate în structurile de cazare turistică clasificate cu 3 stele, 32,3% în structurile cu 4 stele, 10,8% în cele cu 2 stele, 5% în cele cu 5 stele, 1,2% cu o stea și 0,4% în structurile neclasificate.

În hoteluri au fost înregistrate 1.751.000 înnoptări (67,1% din total înnoptări), din care 1.613.600 înnoptări ale turiștilor români (65,6% din total înnoptări români) și 137.400 înnoptări ale turiștilor străini (92,2% din total înnoptări străini).

Cei mai mulți turiști străini au sosit în primul trimestru din țări din Europa (82,8%). Înnoptările turiștilor străini care provin din țări europene au reprezentat 83,1% din totalul înnoptărilor turiștilor străini.

Hotelurile clasificate cu 3 stele au reprezentat 44,1% din totalul capacității de cazare turistică în funcțiune a hotelurilor, fiind urmate de cele cu 4 stele (37,3%), cu 2 stele (10,5%), cu 5 stele (6,9%), cu o stea (1%) și de cele neclasificate (0,2%).

În 2020, baza turistică a județului Hunedoara însuma o capacitate de cazare de 7719 locuri, împărțite astfel:

- Hoteluri – 2590
- Moteluri - 261
- Vile turistice - 988
- Cabane - 952
- Pensiuni – 2167

Hunedoara este un județ care îți oferă de toate atunci când vine vorba despre turism: istorie, munți, peisaje deosebite, vestigii istorice incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO, stațiuni montane sau balneare.

Județul dispune de nenumărate atracții turistice. Câteva și cele mai importante sunt:

- Muzeul:
  - Mineritului din Petroșani
  - Mamei din Petrila

- Aurului din Brad
- Civilizației Dacice și Romane din Deva
- Satului Hațegan din Hațeg
- Memorial Aurel Vlaicu din Geoagiu
- ✚ Peștera Bolii
- ✚ Stațiunea Parâng
- ✚ Rezervația de zimbrii
- ✚ Geoparcul Dinozaurilor
- ✚ Mănăstirea Prislop
- ✚ Ulpia Traiana Sarmisegetusa
- ✚ Cetatea Devei
- ✚ Palatul Magna Curia
- ✚ Castelul Corvinilor
- ✚ Cariera și Biserica de marmură din satul Alun
- ✚ Furnalul de la Govăjdia
- ✚ Mormântul lui Avram Iancu

III. 5. Infrastructura de transport

1) Infrastructura de transport rutier

Infrastructura rutieră a Regiunii Vest este printre cele mai slab dezvoltate din România. Acest fapt se evidențiază atât prin lungimea redusă a drumurilor publice, 10.428 km la începutul anului 2011, cât și prin densitatea drumurilor publice la 100 km² teritoriu, de 32,6%, ceea ce o plasează doar înaintea Regiunilor Centru și Sud-Est și sub media națională de 34,6%.

La nivel județean, cel mai bine sunt dezvoltate infrastructurile din județele Hunedoara și Timiș, cu 3.289 km, respectiv 2.930 km, având densități care sunt apropiate sau chiar depășesc media națională. (46,6%, respectiv 33,7%)

Județul Hunedoara se clasează pe primul loc pe regiune și pe locul 2 pe țară datorită densității căilor rutiere raportată la populație (raport max/min 1:7).

Județul Hunedoara se dezvoltă preponderent în lungul a trei axe majore de transport:

- Nord-Sud – DN76/DN66
- Est-Vest – A1/DN7
- SudVest-SudEst – DN68
- TEN-T Rin Dunăre

2) Infrastructura de transport feroviar

În Regiunea Vest totalitatea liniilor ferate însumează 1904 km, reprezentând 17,39% din totalul național. Acestea se împart în 2 categorii: linii ferate electrificate (658 km, reprezentând 34,55% din totalul regional) și linii ferate duble (16,54% din totalul regional, mai exact 315 km). Densitatea căilor ferate din Regiunea Vest este cea mai mare din țară – 59,4 km/1000 km² teritoriu.

Județul Hunedoara dispune de 291 km de linii ferate, din care 221 km linii ferate electrificate. Densitatea este de 41,2 km/1000 km².

III. 6. Infrastructura tehnico-edilitară

i. Alimentarea cu energie electrică și energie termică

Principalul producător, furnizor și distribuitor de energie electrică și termică din Hunedoara este Complexul Energetic Hunedoara, prin cele două electrocentrale de la Deva/ Mintia și Paroșeni/ Vulcan.

La nivelul județului, aproximativ 183.500 de gospodării beneficiază de sisteme de încălzire, alimentate cu cărbune, lemn, gaze naturale sau prin cogenerare. Rețeaua de distribuție a energiei electrice acoperă întreg teritoriul județului, atât zonele urbane, cât și zonele rurale.

Rata de racordare la nivel județean este de 93,8%, cu 190.248 gospodării conectate în zona urbană și 46.485 gospodării conectate în zona rurală.

ii. Alimentarea cu gaze naturale

Rețeaua de distribuție a gazului metan are o lungime de 811 km, cu aproximativ 150 km mai mult față de anul 2006 și deserveste 56 de localități, din care 13 municipii și orașe. Volumul total de gaz distribuit în județ este de 201 596 mc în anul 2012, din care aproximativ 40% utilizat pentru uz casnic.

iii. Infrastructura de alimentare cu apă și canalizare

Sistemul de alimentare cu apă din județul Hunedoara este compus din 4 stații de tratare a apei, 18 stații de pompare, 15 stații de clorinare și 35 de rezervoare care deservesc 43 de unități administrativ teritoriale și câteva sate din apropierea acestora. Sistemele de alimentare cu apă sunt constituite astfel încât să deservescă întreg perimetrul construit al județului, însă rata de racordare a populației la acestea diferă (peste 1.000 persoane neracordate în Orăștie).

Principalele deficiențe ale sistemelor de alimentare cu apă constau în avariile rețelei de distribuție ce conduc la pierderi de până la 52%, și în starea precară a acestora, conductele având urme vizibile de coroziune și pozare. Această problemă este valabilă și în cazul construcțiilor și echipamentelor existente în complexe de înmagazinare – pompare ale sistemului.

Sistemul de canalizare este prezent numai în localitățile deservite de cei 3 operatori locali: SC Apa Serv Valea Jiului SA Petroșani (6 localități), S.C. Apa Prod S.A. Deva (21 localități), SC Activitatea Goscom Orăștie (4 localități).

Principalele deficiențe ale sistemelor de canalizare din cadrul județului constau în colmatarea și prin urmare un volum mare de exfiltrații cu efect negativ asupra mediului, infiltrații de apă în rețeaua de canalizare și eficiența scăzută a stațiilor de epurare, care necesită reabilitare.

Totodată, la nivel județean se constată lipsa unui sistem de management al nămolului rezultat din stațiile de epurare.

iv. Sistemul de telecomunicații

Acoperirea rețelilor de telefonie mobilă este incompletă în județul Hunedoara, aceasta fiind una din cele mai slab deservite zone de pe teritoriul țării. Cele mai mari areale neacoperite se află în partea de sud, în zona parcurilor naturale Retezat și Grădiștea – Cioclovina, unde niciun operator nu asigură continuitatea serviciilor sale. Alte areale cu deservire slabă sunt situate în partea central – vestică a județului, unde densitatea locuitorilor este relativ mică, precum și în partea de Nord.

III. 7. Infrastructura socială

a. Educație

În județul Hunedoara există 118 unități de învățământ, după cum urmează:

- ✚ 2 centre școlare
- ✚ 20 colegii naționale și tehnice
- ✚ 11 grădinițe și o creșă
- ✚ 12 licee (atât teoretice cât și tehnologice)
- ✚ 1 seminar teologic
- ✚ 4 școli postliceale
- ✚ 49 școli primare și generale

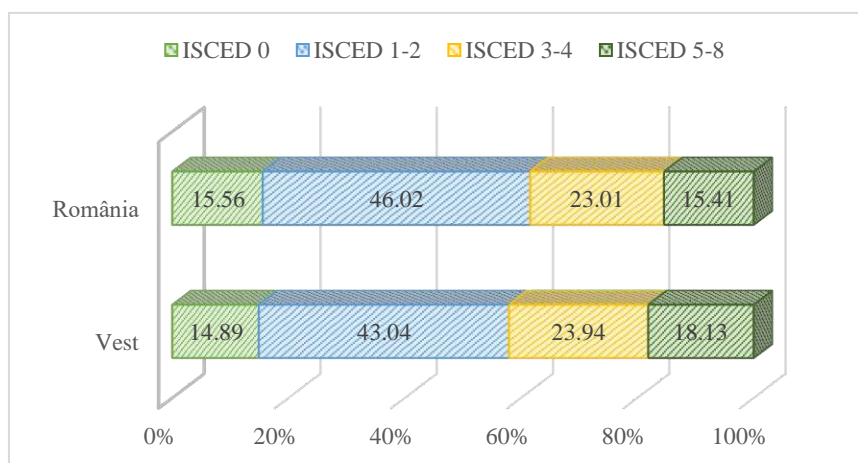

Fig. nr. IV: Populația școlară a județului Hunedoara

Sursa: Reprezentare proprie pe baza datelor extrapolate de pe Institutul Național de Statistică

Unul din cele mai importante obiective Europa 2020 pentru educație prevedea ca ponderea populației cu vârstă între 30 și 34 ani absolvente de studii superioare să atingă pragul de 40% pentru UE și de numai 26,7% pentru România. În Regiunea Vest, ponderea persoanelor cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 ani, absolventă de studii superioare a atins 22,3% în anul 2019, valoare sub pragul țintă pentru țara noastră.

Populația absolventă de studii superioare a continuat să crească până în anul 2017, când a atins pragul de 24,5%, după care a scăzut, depășindu-se de obiectivul final. La nivel național, Regiunea Vest este devansată de Regiunea București-Ilfov, care înregistrează 54,3% și de Regiunea Nord-Vest, cu 26,5%.

b. Sănătate

Regiunea Vest are 330 de medici la 100.000 de locuitori, fapt ce clasează regiunea pe locul 3 în România, cu 134% din media națională.

În Regiunea Vest există 1482 medici, stomatologi, farmaciști, fizioterapeuți, asistente medicale și moașe la 100.000 de locuitori. Peste 22% din personalul de asistență medicală din Regiunea Vest îl reprezintă medicii. Există unele disparități intra-regionale în ceea ce privește numărul de medici, stomatologi, farmaciști, fizioterapeuți, asistente medicale și moașe în regiune: Timiș având cel mai mare număr – 1922, urmat de Hunedoara – 1386 și Carș-severin – 1133.

Infrastructura de sănătate a județului Hunedoara se compune astfel:

- 10 spitale
- 1 policlinică
- 234 cabinete medicale de familie
- 244 cabinete stomatologice
- 81 farmacii
- 2 unități medico-sociale
- 5 centre de sănătate mintală
- 62 laboratoare medicale

✚ 11 dispensare medicale

c. Asistență socială

În anul 1997, în baza Hotărârii Consiliului Județean Hunedoara nr. 27 din 21.08.1997, a fost înființată Direcția Județeană pentru Protecția Sediul principal din Deva Drepturilor Copilului Hunedoara (D.J.P.D.C. Hunedoara), ca serviciu public specializat pentru protecția copilului la nivelul județean în subordinea Consiliului Județean Hunedoara .

În anul 1998, în baza O.U.G. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate au fost preluate 8 case de copii, 1 leagăn de copii și un centru de primire în regim de urgență, institutii ce se aflau în subordinea Ministerul Educației și Ministerul Sănătății, cu un număr de 941 copii și 459 persoane angajate (cadre didactice, cadre medicale și personal auxiliar).

În iulie 2000 D.J.P.D.C. și-a largit competențele și în aria protecției copilului cu nevoi speciale, prin transferul în componența acesteia a școlilor speciale și căminelor spital aflate în coordonarea Ministerului Educației și a Secretariatului de Stat pentru Persoanele cu Handicap. Au fost preluate astfel 5 instituții de ocrotire a copiilor cu dizabilități cu un total de 965 copii în baza H.G. nr. 261/2000 pentru reorganizarea instituțiilor, secțiilor de spital și a celorlalte unități de protecție specială a copilului în cadrul serviciilor publice specializate din subordinea consiliilor județene sau a consiliilor locale ale sectoarelor Municipiului București.

Ultima transformare majoră a avut loc odată cu apariția noului pachet legislativ din anul 2004, pachet ce cuprinde și Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului. Intrarea în vigoare a acestei legislații a constituit totodată actul de naștere al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Hunedoara, ca instituție publică de interes județean cu personalitate juridică aflată în subordinea Consiliului Județean Hunedoara. Aceasta a fost înființată prin comasarea:

- ✚ Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului Hunedoara și a
- ✚ Direcției Județene de Asistență Socială Hunedoara.

Odată cu această comasare, începând cu 1 ianuarie 2005 D.G.A.S.P.C. Hunedoara a preluat 6 centre pentru persoane adulte cu handicap ce se aflau în coordonarea

Consiliilor Locale cu un număr de 414 beneficiari - persoane adulte cu handicap și 410 persoane angajate.

Centre pentru copii din județul Hunedoara:

- ✚ Apartament familial Vulcan
- ✚ Centrul de plasament Lupeni
- ✚ Rețea de case familiale Orăștie (Casa Familială 1, Casa Familială 2, Casa Familială 3)
- ✚ Rețea de case familiale pentru copii cu dizabilități Hunedoara (Casa Familială 1, Casa Familială 2)
- ✚ Rețea de case familiale pentru copii cu dizabilități Vulcan (Casa Familială 1, Casa Familială 2)
- ✚ Centrul specializat pentru copilul cu dizabilități Hunedoara
- ✚ Casă familială pentru copilul cu dizabilități Hunedoara
- ✚ Centrul de recuperare pentru copii cu dizabilități Hunedoara
- ✚ Centrul maternal Hunedoara
- ✚ Centrul specializat de zi pentru resocializarea copilului predelicvent și delicvent proveniti din familii dezorganizate Petroșani
- ✚ Centrul de zi de recuperare pentru copii Deva
- ✚ Centrul de primire în regim de urgență Deva

Centre pentru persoane adulte din județul Hunedoara:

- ✚ Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Brad
- ✚ Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități 2 Brad
- ✚ Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Brănișca
- ✚ Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Bretea
- ✚ Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Geoagiu
- ✚ Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Petrila
  - Pavilionul I
  - Pavilionul II

- ✚ Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități nr. 1
Păclișa
- ✚ Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități nr. 2
Păclișa
- ✚ Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități nr. 3
Păclișa
- ✚ Centrul de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități Uricani
- ✚ Centrul de zi pentru persoane adulte cu dizabilități Simeria
- ✚ Locuință maxim protejată pentru persoane adulte cu dizabilități Orăștie
- ✚ Locuință maxim protejată pentru persoane adulte cu dizabilități protejată
Pricaz 55
- ✚ Locuință maxim protejată pentru persoane adulte cu dizabilități protejată
Pricaz 154
- ✚ Cămin pentru persoane vârstnice Pui
- ✚ Centrul de zi de recuperare pentru adulți Deva
- ✚ Locuință protejată pentru victimele violenței domestice

III. 8. Administrație publică

Județul Hunedoara este administrat de un Consiliu Județean format din 30 consilieri. În urma alegerilor locale din 2020, consiliul este prezidat de Nistor Laurențiu de la PSD, iar componența politică a Consiliului este următoarea:

Partid	Consilieri
I. Partidul Social Democrat	15
II. Partidul Național Liberal	8
III. Partidul PRO România	4
IV. Partidul Mișcarea Populară	1
V. Partidul Uniunea Salvați România	1
VI. Uniunea Democrată Maghiară din România	1

Tab. nr. V: Structura Administrației Publice

Sursa: Wikipedia

III. 9. Mediu

1. Calitatea aerului, apelor, solului

În județul Hunedoara nu s-au semnalat până acum poluări cu impact major, chiar dacă este un județ minier, ponderea având-o procesele de combustie în industrie și încălzirea populației.

Totodată, conform Raportului de Activitate al Agenției pentru Protecția Mediului Hunedoara, în județ funcționează 5 operatori cu risc major de producere a accidentelor grave: sucursalele din Hunedoara și Deva ale Complexului Energetic Hunedoara, OMV Petrom, Austin Powder Exploziv și Terpena.

Factorii poluatori majori care afectează calitatea apei subterane sunt produse petroliere, produse rezultate din procesele industriale, produse chimice utilizate în agricultură, produse menajere și produse rezultate din zootehnie, metale grele.

Având în vedere profilul industrial al județului Hunedoara, calitatea reprezintă o problemă. Terenurile aferente depozitelor de deșeuri industriale și zonele din vecinătatea acestora sunt infertile și prezintă o contaminare destul de accentuată cu metale grele.

În județul Hunedoara, zonele afectate de halde de flotație însumează 1166 ha, iar haldele de steril brut 429 ha.

2. Arii de interes național

Județul Hunedoara deține în proporție de 70% ecosisteme naturale și seminaturale. Pe teritoriul județului se află și 2 parcuri naționale (Retezat și Defileul Jiului), 2 parcuri naturale (Grădiștea Muncelului și Geoparcul Dinozaurilor – singurul Geoparc din țară, parte a Rețelei Globale a Geoparcurilor – UNESCO), 41 rezervații și monumente ale naturii și 21 de situri de importanță comunitară.

Ariile Speciale de Conservare (SCA) și Ariile de Protecție Specială Avifaunistică (SPA) incluse în rețeaua Natura 2000, precum și cele 41 de rezervații protejate conform Uniunii Internaționale de Protecție a Naturii se concentrează în 5 zone: Zona Apuseni, Zona Mureș, Zona Cerna, Zona Orăștie – Parâng, Zona Hațeg – Retezat.

Parcurile naționale și naturale, care ocupă majoritatea părții de sud a județului, prezintă o zonare funcțională ce are la bază criteriile legate de activitățile permise și de

valorile deosebite ce se constituie în obiective majore pentru conservare, reglementate de O.G. nr. 57/200729. Reglementările variază de la interzicerea desfășurării oricăror activități umane, cu excepția activităților de cercetare, educație ecologică, activități de ecoturism sau interzicerea folosirii resurselor naturale până la permiterea construirii infrastructurii specifice pentru turism.

3. Riscuri naturale

Principalele riscuri naturale sub incidența cărora se află Județul Hunedoara sunt inundațiile și alunecările de teren. Ocazional se înregistrează și incendii de pădure sau avalanșe.

Cel mai ridicat risc la inundații a fost înregistrat în zona bazinului hidrografic Mureș (30 de comune). În zona bazinelor hidrografice Jiu și Crișul Alb riscul este mediu și prezent în 6, respectiv 10 comune. În ceea ce privește alunecările de teren, este vizibil un culoar N-S care, pe baza înregistrărilor anterioare, prezintă un risc foarte ridicat.

Numai partea sudică a județului, cu precădere zona parcurilor Retezat și Grădiștea Muncelului – Cioclovina, prezintă risc scăzut (cu excepția localităților Boșorod, Pui, Lupeni și Vulcan).

4. Riscuri antropice

Din cauza istoricului industrial al județului, pe teritoriul acestuia se află 108 halde de steril, cenușă și zgură, cu o suprafață totală de 1166 ha, dintre care 71 sunt inactive, 10 au fost ecologizate, iar 3 sunt instabile, concentrate în zonele Valea Jiului, Deva-Certej și Brad. Depozitele de steril reprezintă un potențial pericol de producere a unor incidente cu risc ecologic, putând provoca emisii necontrolate de poluanți în mediul înconjurător.

IV. MUNICIPIUL LUPENI

IV. 1. Scurt istoric

Lupeni (în germană Schylwolfsbach, în trad. "Pârâul Lupului pe Jiu") este un municipiu în Județul Hunedoara, Transilvania, România. Din anul 2003, Lupeni are statutul de municipiu.

În august 1929, la Lupeni a avut loc una dintre cele mai importante greve din perioada interbelică, minerii protestând împotriva salariilor mici și a condițiilor grele de muncă, fără minime măsuri de protecția muncii; autoritățile vremii au ordonat reprimarea prin forță a muncitorilor. Circa 25 muncitori au fost omorâți și peste 200 răniți. În timpul comunismului aici a avut loc una din cele mai importante mișcări de protest împotriva regimului. La 2 august 1977 minerii au protestat împotriva abuzurilor economice și politice pe care le-au îndurat de a lungul anilor. Revolta a fost terminată de autoritățile comuniste rapid și brutal - mulți dintre participanți fiind închiși și persecutați.

Populația Văii Jiului nu a fost niciodată numeroasă în Evul Mediu. Localnicii se îndeletniceau cu păstoritul și trăiau în cătune risipite pe munți. Micile sate erau formate din grupuri de case așezate aproape de păduri. Astăzi, principala industrie din zonă este cea minieră.

Municipiul Lupeni reprezintă punctul de plecare pentru orice turist care vrea să ajungă pe vârful Straja sau pe pârtiile de schi din Straja (accesul este facilitat de mijloacele de transport pe cablu).

IV. 2. Localizare, structură administrativă și accesibilitate

❖ Localizare

Municipiul Lupeni este situat în Județul Hunedoara, la 20 de km Sud-Vest de Petroșani. Este situat în partea de Vest a depresiunii Văii Jiului, la o distanță de 18 km față de Petroșani și circa 110 km de Deva.

Suprafața totală a Municipiului Lupeni este de 77,73 km² reprezentând aproximativ 1,1% din suprafața totală a Județului Hunedoara și 0,07 % din suprafața regiunii Transilvania.

Imagine nr. VII: Localizarea Municipiului Lupeni în cadrul Județului

Sursa: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Lupeni>

❖ Structură administrativă

Teritoriul administrativ al Municipiului Lupeni face parte din salba de localități urbane ale Văii Jiului și se află situat în apropierea colțului sud-vestic al județului Hunedoara, învecinându-se la est cu municipiul Vulcan, la vest cu orașul Uricani, la sud cu județul Gorj și la nord cu comuna Baru.

❖ Accesibilitate

- ⇒ DN 66A, ramificație din drumul național 66 (E79) Petroșani – Târgu Jiu dinspre Simeria
- ⇒ prin Defileul Jiului dinspre Târgu Jiu
- ⇒ prin Cheile Buții dinspre Herculane

IV. 3. Demografie

Conform recensământului efectuat în 2011, populația Municipiului Lupeni se ridică la 23.390 de locuitori, reprezentând 5,59% din populația Județului Hunedoara și 0,34% din populația regiunii, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 30.642 de locuitori.

Din punct de vedere etnic, populația Municipiului se clasifică astfel:

- Etnici români (82,79%)
- Etnici maghiari (6,7%)
- Rromi (3,3%).

Pentru 6,7% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (75,75%), dar există și minorități de romano-catolici (5,34%), reformați (4,09%), penticostali (2,58%), greco-catolici (1,45%) și baptiști (1,37%). Pentru 6,85% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

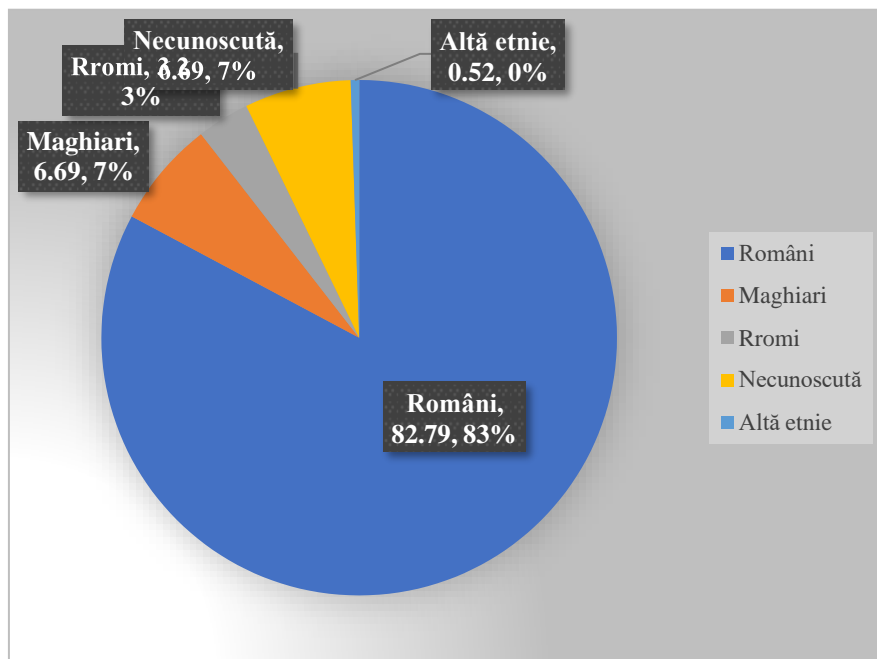

Fig. nr. V: Componența etnică a Municipiului Lupeni

Sursa: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Lupeni>

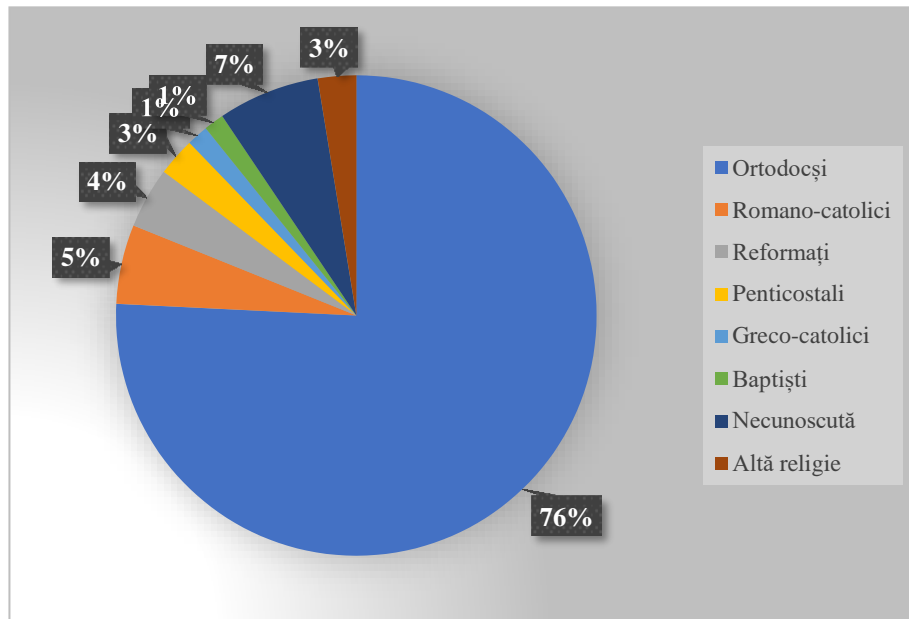

Fig. nr. VI: Componența confesională a Municipiului Lupeni

Sursa: <https://ro.wikipedia.org/wiki/Lupeni>

IV. 4. Relief

Municipiul Lupeni, Județul Hunedoara, situat în partea de Vest a Văii Jiului, la o altitudine de aproximativ 700 metri în Depresiunea Petroșani și la o altitudine de 675-725 m față de nivelul mării, la poalele Munților Vâlcan și este străbătut de Jiul de Vest.

Imagine nr. VIII: Reprezentarea pe hartă a Municipiului Lupeni

Sursa: hunedoaraonline.uv.ro

Coordonatele geografice ce delimitează teritoriul Municipiului Lupeni sunt 45°21'37" latitudine nordică și 23°14'18" longitudine estică, delimitată de următoarele localități limitrofe.

La confluența celor două Jiuri (la Sud de Livezeni) depresiunea atinge altitudinea de 556 m, crescând spre Vest și Est până la aproximativ 800 m. Este, așadar, una dintre depresiunile intramontane înalte din țara noastră. Lărgindu-se ușor de la Vest la Est, sub forma unui triunghi asimetric, acest areal este dominat de trei masive muntoase:

- ✚ la NV și N – de Retezat, ce culminează în Vârful Peleaga (2509 m)
- ✚ la S – de Valcan, ce culminează în Vârful Straja (1868 m)
- ✚ la E – de Parang – Sureanu, ce culminează în Vârful Parângul Mare (2518 m)

Municipiul Lupeni este situat la poalele Munților Vâlcan, delimitat de o parte și de alta de două șiruri muntoase ce leagă Munții Retezat de Munții Parâng, munți care împreună cu Munții Mehedinți închid la Sud arcul carpatic delimitat de râul Jiu și fluviul Dunărea.

Depresiunea Valea Jiului întrunește caracterile unui bazin geologic bine conturat, suprapus pe un bazin hidrografic reprezentat de cele 2 Jiuri și afluenții lor, culoarul depresionar având puternice accente regionale, determinate de modelarea târzie a Carpaților Meridionali, a căror structură morfologică și definire tectonică s-a dezvoltat pe parcursul a mai multor etape geologice.

IV. 5. Rețeaua hidrografică

Munții Vâlcan dispun de o rețea hidrografică bogată. Toate apele curgătoare care izvorăsc din Munții Vâlcan se varsă direct sau indirect în Jiu. Toate pâraiele din sectorul nordic al Munților Vâlcan se varsă în Jiul de Vest.

În anul 1970 a luat ființă, nu departe de orașul Uricani, lacul de acumulare Valea de Pești ce se află la o altitudine de 830 m și se întinde în spatele unui baraj de 53 m pe o suprafață de 31 ha.

Jiul de Vest se întinde pe 51,4 km lungime, un bazin de 534 km² și izvorăște din Muntele Retezatul Mic la o altitudine de 1760 m.

Jiul de Est are un curs de 28 km lungime, bazinul său hidrografic însumând 479 km². Acesta izvorăște din partea estică a Depresiunii Petroșani, între masivele Sureanu și Parâng.

Jiul de Vest și Jiul de Est se unesc la Livezeni-Iscroni dând naștere Jiului care străbate defileul de 30 de km dintre Munții Parâng și Munții Vâlcan.

IV. 6. Clima

Fiind încadrat între munți înalți, clima Municipiului Lupeni are un caracter depresionar, fiind supusă inversiunilor temice și calmului atmosferic.

Munții stopează deplasarea maselor de aer, astfel că Lupeni este adăpostit de influența curenților de aer din depresiune.

Temperatura medie anuală este de **8 - 10°C**. Cele două topoclimate ale Municipiului sunt cel submontan specific zonei depresionare și cel montan.

Topoclimatul submontan are următoarele caracteristici:

- ✚ cantități medii anuale de precipitații de 1000 – 1100mm;
- ✚ grosimea medie a stratului de zăpadă de 50 – 60 cm;
- ✚ frecvente inversiuni de temperatură (iarna temperatura este mai scăzută decât pe versanți).

Topoclimatul montan se caracterizează prin:

- ✚ cantități medii anuale de precipitații de 1400mm;
- ✚ grosimea medie a stratului de zăpadă de 80 – 100cm.

IV. 7. Flora și fauna

În aria Municipiului Lupeni se regăsesc atât păduri de fag, cât și de gorun, în schimb mai rari sunt brazii, iar zonele de limită sunt marcate de un brâu îngust de molizi.

La nivelul superior pădurilor se regăsește vegetația specifică pajiștilor alpine dominată de graminee precum iarba vântului, păiuș, coada iepurelui, rogoz, invadate de tufe de ienupar și arbuști precum afinul, merișorul, coacăzul și uneori bujorul de munte.

Pe stâncile alpine plantele devin pitice, iar de -a lungul apelor se regăsesc pâlcurile de anini învecinate cu cătinișuri zburlite și uneori tufișuri de zmeură și coacăze.

Fauna este reprezentată de specii de pădure precum cerbul, ursul, căprioara, la care se mai adaugă viezurele, vulpea, lupul, râsul, ierunca, veverița, cocoșul de munte.

Domeniul alpin este populat de elemente tipice precum capra neagră, pisica sălbatică, dar și păsări precum vulturul sur, acvila țipătoare, huhurezul, lăstunul, uliul, botgrosul, etc. Dintre reptile întâlnim vipera comună. Apele de munte au fost colonizate cu păstrăvul indigen care trăiește alături de alte specii precum lipanul, mreana, moioaga și scobarul.

IV. 8. Resursele solului

Solul regiunii se încadrează în grupa solurilor automorfe și hidromorfe, din care cele mai răspândite sunt cele silvestre podzolite brune și brune gălbui. Solul și subsolul sunt constituite dintr-un fundament cristalin și depozite sedimentare molasice de acoperire. Fundamentul cristalin apare la zi pe rama bazinului, fiind constituit din roci metamorfice, cu grad diferit de metamorfism, ce aparțin atât autohtonului Danubian cât și pânzei Getice.

Cristalinul Getic află în rama de nord-est și parțial în cea de sud și este reprezentat prin gnaise, micașturi cu ambele mize, cuarțite și amfibolite.

Cristalinul Danubian este dezvoltat în rama sudică și parțial în cea nordică și este reprezentat prin gnaise, calcare cristaline, șisturi și cuarțite.

IV. 9. Elemente de patrimoniu

Municipiul Lupeni dispune de o singură clădire de patrimoniu, reprezentată de: Biserica „Pogorârea Duhului Sfânt”, din cartierul Bărbăteni al Municipiului Lupeni, ce a fost ridicată între anii 1792 și 1799.

Edificiul, de plan dreptunghiular cu absida ușor decroșată, poligonală cu patru laturi (prezintă particularitatea arhaică a îmbinării bânelor în ax), conservă, la interior, panouri din vechea pictură, realizată, în 1851, de zugravul Ioan Opriș din Orăștie. Deasupra pronaosului se înalță un turn-clopotniță scund, cu foișor deschis și coif piramidal. O singură intrare, practică pe latura vestică, asigură accesul în sfântul lăcaș. La acoperiș s-a folosit integral șita.

Din pricina degradării bânelor, în anul 1880, în timpul păstoririi preotului unit Ioan Todoran, biserica a fost rectitorită. Lăcașul, renovat în 2008, a fost inclus pe lista monumentelor istorice, cod LMI HD-II-m-B-03362.

Înaintașa acestuia, arsă de turci în 1788, nu figurează nici în tabelele conșcripțiilor secolului al XVIII-lea și nici pe harta iosefină a Transilvaniei(1769-1733).

Imagine nr. IX: Biserica „Pogorârea Duhului Sfânt”

Sursa: https://ro.wikipedia.org/wiki/Lista_monumentelor_istorice_din_jude%C8%9Bul_Hunedoara

V. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE

V. 1. Fondul funciar

La finele anului 2014, fondul funciar al Municipiului Lupeni însuma 7773 hectare, reprezentând 1,10% din totalul fondului funciar al județului.

Din cele 7773 ha,

- Suprafața agricolă însuma 2538 ha;
- Suprafața neagricolă însuma 5235 ha.

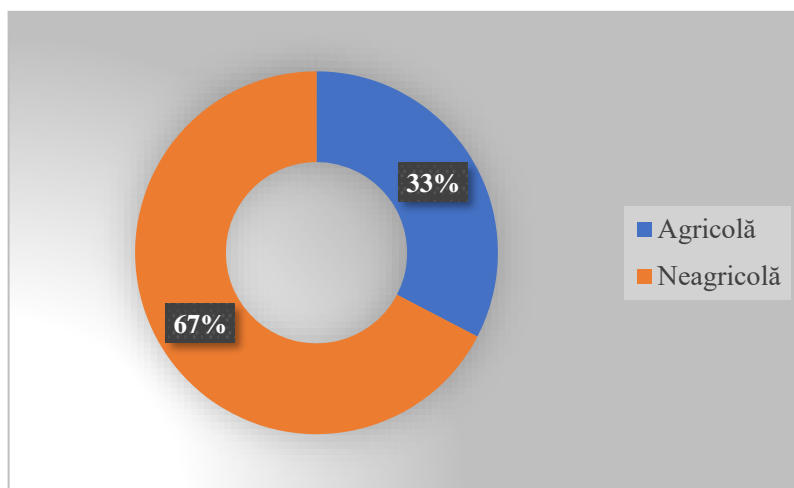

Fig. nr. VII: Fondul funciar al Municipiului Lupeni

Sursa: Reprezentare proprie pe baza datelor extrapolate de pe Institutul Național de Statistică

V. 2. Fondul locativ

Fondul locativ constituie totalitatea încăperilor locative, indiferent de forma de proprietate, inclusiv case de locuit, case specializate (cămine, case-internat pentru invalizi, veterani, case speciale pentru bătrâni singuratici și altele), apartamente, încăperi de serviciu și alte încăperi locative în alte construcții utile pentru locuit.

Fondul locativ pe forme de proprietate se divizează astfel:

- **fondul locativ public** - fondul locativ care se află în proprietatea statului și în deplină administrare gospodărească a întreprinderilor de stat;
- **fondul locativ municipal** - fondul care se află în proprietatea Orașului/Municipiului, precum și fondul care se află în administrarea gospodărească a întreprinderilor municipale sau în administrarea operativă a instituțiilor municipale;
- **fondul locativ privat** - fondul care se află în proprietatea cetățenilor (case de locuit individuale, apartamente și case de locuit privatizate și procurate, apartamente în casele cooperativelor de construcție a locuințelor) și fondul care se află în proprietatea persoanelor juridice (create în baza proprietarilor privați), construit sau procurat din contul mijloacelor proprii;
- **fondul locativ cu forma de proprietate mixtă** - fondul care se află în proprietatea personală, în proprietatea comună sau în cote părți ale diferitor subiecți ai proprietății publice și private;
- **proprietatea întreprinderilor mixte** - fondul locativ care se află în proprietatea întreprinderilor mixte cu participare străină.

În anul 2019, fondul locativ al muicipiului Lupeni cuprindea 439327 metri pătrați arie desfășurată (reprezentând 5,08% din totalul județean). Dintre aceștia, 34021 m.p. arie desfășurată tip proprietate publică și 405306 m.p. arie desfășurată tip proprietate privată.

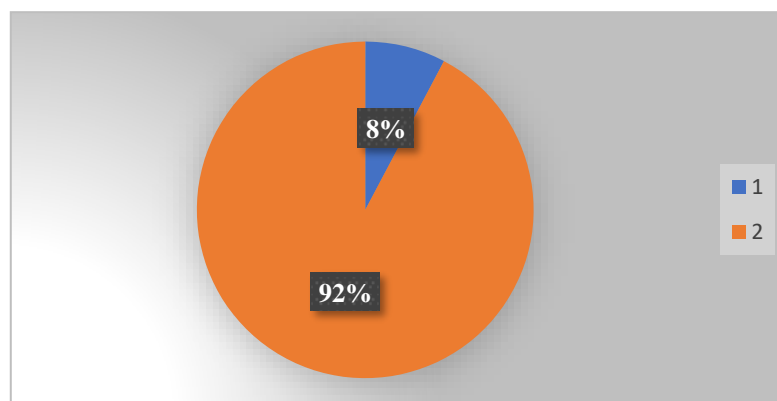

Fig. nr. VIII: Fondul locativ al Municipiului Lupeni

Sursa: Reprezentare proprie pe baza datelor extrapolate de pe Institutul Național de Statistică

Lupeniul s-a format în urma unor migrări intense ale populației venite de pe Valea Streiului, Țara Hațegului, pentru bogatele pășuni și fânețe care se găseau în zonă. Locuitorii din satul Valea Lupului sunt aceia despre care se crede că au întemeiat localitatea Lupeni, iar sătenii din Râul Bărbat au format satul Bărbăteni.

După anul 1840, demarând explorările și exploatarea miniere în zonă, s-au produs prefaceri care aveau să contureze noul destin al acestor locuri, schimbând radical viața oamenilor din zonă. Companiile străine care dețineau diferite perimetre miniere au adus mineri polonezi, cehi, austrieci, slovaci, maghiari și români din Munții Apuseni sau Baia Mare, fapt care a schimbat, sub aspect demografic, structura socială a Văii Jiului.

Activitatea minieră a început în zona de sud a Municipiului Lupeni, dedesubtul actualelor cartiere de locuințe: Vâscoză III și IV, la estul cărora se află puțul și galeria Elisabeta - prima exploatare minieră din localitate. Accesul în galerie este păstrat și bine conservat și poate servi ca obiectiv pentru turismul industrial marcând începutul activităților miniere în zonă.

Municipiul Lupeni a devenit cel mai mare producător de cărbune cocsificabil din țară cu o dezvoltare monoindustrială impresionantă, 80% din populație trăind din minerit sau alte activități conexe.

Odată cu descoperirea și începerea exploatarea industriale a zăcămintului de ulei, în 1881, lângă vechile cătune au apărut coloniile de muncitori, care s-au dezvoltat permanent, odată cu intensificarea activității extractive. La începutul secolului trecut, zona a cunoscut o dezvoltare fără precedent, prin construirea căii ferate care lega Lupeniul de Petroșani, în 1890-1892, și, prin această localitate, de Sirneria (actualmente, unul dintre cele mai importante noduri de căi ferate din România).

Populația Municipiului a crescut permanent și s-a multiplicat de aproximativ 10 ori. Este o perioadă de înflorire fără precedent pentru Lupeni. Atunci s-au deschis și minele Sfântul Ștefan, Nord, Victoria, Sud, Puțul Sud, și, paralel cu acestea, s-au construit coloniile muncitorilor care aveau să lucreze în puternicul centru minier care se naștea în Valea Jiului.

Dezvoltarea industrială a zonei a fost afectată sever de criza economică din perioada interbelică. Colapsul economic a determinat mari convulsii sociale: în 5 - 9 august 1929, la Lupeni a avut loc o puternică grevă, înăbușită în sânge de către autoritățile vremii. Bilanțul a fost tragic: 22 de morți și 58 de răniți.

Lupeniul a fost declarat oraș în anul 1941, moment în care avea 12.000 de locuitori. În Valea Jiului, localnicii au reprezentat forme de viață rustică vechi, cum în puține locuri din țară se pot constata; ultimul secol de viață industrială a Văii Jiului însă, a influențat și viața acestora, dar se mai păstrează încă obiceiuri și tradiții cu o vechime de sute de ani.

Deși înainte de descoperirea cărbunelui, populația se ocupă exclusiv cu creșterea animalelor și prelucrarea produselor animaliere, aceste ocupații, dacă nu au fost date uitării, au ajuns să fie insignifiante, atât ca valoare a producției obținute, cât și ca pondere în totalul populației ocupate.

Dezvoltarea economică, creșterea populației, au impus ***schimbarea aspectului urbanistic*** al localității, în locul coloniilor apărând cartiere noi de locuințe cu extindere pe verticală, cu spații verzi, cu spații comerciale și locuri de joacă pentru copii.

După 1990, unitățile miniere au intrat într-un proces de restructurare cu consecințe deosebite în plan social. Un număr mare de mineri au fost disponibilizați, iar activitatea din domeniu s-a restrâns, acestea afectând și ceilalți agenți economici cu activități conexe - furnizori de materiale, utilaje și servicii, precum și agenții economici care activează în sfera comerțului și serviciilor.

Astăzi, pe raza administrativă a Municipiului Lupeni, industria minieră este reprezentată de o singură Exploatare Minieră – E. M. Lupeni

Municipiul Lupeni își caută o nouă identitate, după ce industria minieră, preponderentă în zonă, a suferit o ajustare majoră, determinată de noile realități politice și economice ale României. Paralel cu falimentul unor firme care coabitau cu industria minieră locală, s-a născut, și în Lupeni, sectorul privat, care astăzi constituie o importantă prezență în economia Municipiului. În ultimii ani, au apărut și s-au dezvoltat importante firme în domeniul turismului, industriei forestiere, industriei panificației, comerțului etc.

V. 3. Mediul de afaceri

Începând din 1990, în Lupeni, au fost înregistrate la Registrul Comerțului un număr de 1338 firme. Până la data actualizării, au rămas în funcțiune 600 firme, dintre care 571 sunt încă active conform ANAF.

Un număr de 296 firme înregistrate în Lupeni figurează ca fiind inactive fiscal. Pentru anul 2020 au depus datele de bilanț un număr de 381 firme.

Indicator bilanț 2020 (RON)	Total	Medie
Angajati	1502	3.94
Cifra	286 334 142	751 533
Profit net	20 130 226	52 835
Pierdere netă	-4 365 224	-11 457
Active	213 796 769	561 146
Datorii	179 410 045	470 893
Creanțe	65 527 720	171 989

Tab. nr. VI: Firme Lupeni

Sursa: www.listaфирme.ro

Fig. nr. IX: Distribuția ca mărime a firmelor active din Lupeni

Sursa: www.topfirme.ro

Top firme din Lupeni, după **cifra de afaceri**:

1. CONFEZIONI ANDREA ROMÂNIA S.R.L. – 135,3 milioane lei (30,8 milioane euro)
2. COMEXIM R SRL – 18,6 milioane lei (4,2 milioane euro)
3. MANTEX GENERAL RECYCLING S.R.L. – 9,1 milioane lei (2,1 milioane euro)
4. AUTOMOTIVE CONF SRL – 7,5 milioane lei (1,7 milioane euro)
5. TUNDRA EXPRES S.R.L. – 7,2 milioane lei (1,6 milioane euro)

Top firme din Lupeni, după **numărul de angajați**:

1. CONFEZIONI ANDREA ROMÂNIA S.R.L. – 356 angajați
2. COMEXIM R SRL – 166 angajați
3. AUTOMOTIVE CONF SRL – 67 angajați
4. COOP. STRAJA SOCIETATE COOPERATIVĂ – 52 angajați
5. DIACOM PRESTCOM SRL – 48 angajați

Top firme din Lupeni, după **profit**:

1. CARLYA SRL – 4,3 milioane lei (968.003 euro)
2. COMEXIM R SRL – 2,8 milioane lei (635.730 euro)
3. DIACOM PRESTCOM SRL – 1,4 milioane lei (307.733 euro)
4. VEST WEEK - END COM SRL – 773.019 lei (175.686 euro)
5. ALGIPA MONT S.R.L. – 478.942 lei (108.850 euro)

Top domenii Lupeni, în funcție de codul **CAEN**:

1. CAEN: **1392** – Fabricarea de articole confecționate din textile (cu excepția îmbrăcămintei și lenjeriei de corp)
2. CAEN: **4711** – Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun
3. CAEN: **220** – Exploatare forestieră
4. CAEN: **4751** – Comerț cu amănuntul al textilelor, în magazine specializate
5. CAEN: **4321** – Lucrări de instalații electrice

* NOTĂ: Datele au fost preluate de pe site-ul www.topfirme.com

V. 4. Turism

Municipiul Lupeni are un bogat fond turistic insuficient exploatat. Frumusețea și varietatea cadrului natural, precum și bogăția elementelor cu caracter cultural (artistic, arhitectural, etnografic și istoric) și existența Stațiunii Turistice Straja, conferă Municipiului Lupeni un potențial ridicat de dezvoltare a serviciilor turistice și de agrement.

Stațiunea turistică Straja este situată la cca. 9 km de trupul principal al Municipiului, pe drum auto, la o altitudine cuprins, între 1350 m și 1580 m, într-un cadru natural pitoresc, pe versantul nordic al Munților Vâlcan, dominat de Vârful Straja(1868m), care împreună cu versantul sudic al Munților Retezat, străjuiesc Valea Jiului de Vest și în detaliu localitățile Lupeni, Paroșeni și Vulcan.

Accesul se face fie pe drumul DJ664A, practicabil tot timpul anului, fie cu telegondola, care are o lungime de 2,8 km și pleacă din zona agrement „Braită”, de la 750 m altitudine ajungând la 1350 m altitudine, la sosire.

Pe cei 230 m diferența de nivel, în cadrul natural se succed pădurile de foioase, pădurile de rășinoase și pășunile de la începutul golului alpin. Solul este alcătuit din sisturi pietroase, bine stabilizate, înierbate, care nu necesită consolidări sau măsuri speciale de protecție.

Din punct de vedere turistic, zona stațiunii Straja își are începuturile în anii 1914 – 1916, când s-a construit „Cabana Straja” pe amplasamentul actual al cabanei cu același nume. Prima extindere a cabanei s-a făcut în anul 1942, după care următoarea intervenție a fost în 1964.

Zona stațiunii turistice „Straja” este marcată fizic printr-un monument închinat eroilor din Primul Război Mondial, „Crucea Eroilor”, ridicată în 1996, la altitudinea de 1440. În continuitatea acestui eveniment, în 1999, se acordă o semnificație religioasă zonei, prin realizarea schitului Straja în aval de amplasamentul monumentului, culminând un an mai târziu (2000) cu organizarea unicului pelerinaj ortodox din România, ce se desfășoară în Vinerea Mare, numit și „Drumul Crucii”. Este cea mai lungă procesiune din lume și în cadrul ritualului se parcurge o distanță de 10,5km.

Un moment important în dezvoltarea stațiunii a avut loc în anul 1982 prin luarea deciziei de a construi o instalație de transport persoane – „telescaun” – din Municipiul Lupeni până în zona de munte schiabilă.

În anul 1983, se realizează prima instalație de transport persoane pentru schi (Teleschi nr. 1 – amplasat în apropierea cabanei Straja), urmând ca în anul 1984 să se realizeze instalația Teleschi nr. 2 și în 1985, instalația Teleschi nr.3.

Până în anul 1985 cazarea se făcea în cabana Straja realizată în anii 1914 – 1916, care deținea circa 40 locuri de cazare.

În anul 1989, s-a realizat prima infrastructură de acces în zonă, prin începerea execuției drumului forestier – actualul amplasament al drumului județean DJ664A, finalizat în anul 1992, fapt ce a creat premisa pozitivă de dezvoltare turistică a zonei prin realizarea unor case de vacanță și unități de cazare.

Până în anul 1989, cu excepția unor stâne, nu a fost posibil realizarea altor construcții în zonă. După anul 1990, zona se dezvoltă exploziv, fără să existe un plan urbanistic director, iar în anul 1995 se realizează prima documentație de urbanism prin întocmirea a trei P.U.D.-uri, ocazie cu care se definesc cele trei trupuri de teritoriu intravilan, în suprafață de 7,00 ha.

În urma realizării celor trei P.U.D.-uri se trece la concesionarea terenurilor în vederea construirii unor case de vacanță, unități de cazare, precum și realizării altor trei teleschiuri.

Ulterior, în 2002, prin Hotărârea de Guvern, zona de agrement este atestată ca Stațiune turistică de interes local. Acest fapt a dat atribuții sporite Consiliului Municipal Lupeni, printre care și:

- Obligația de a acționa în direcția respectării prevederilor documentațiilor de urbanism și altor reglementări legale privind protecția mediului, prin eliminarea tuturor surselor de poluare (a apei, solului, aerului, sonoră, vizuală),
- Obligația de a urmări modul de desfășurare a activităților economice și turismului în stațiune, încurajând dezvoltarea funcției turistice.

Începând cu anul 2003, Stațiunea Straja este inclusă în programul „Superschi în Carpați” și din 2006 este inclusă în programul „Schi în România”.

În prezent în „Stațiunea Turistică Straja” există un număr de 310 locații de primire turistică (pensiuni, vile, cabane, și case de vacanță) în care pot fi cazate un număr de 3000-4000 persoane, iar la sfârșit de săptămâna, în perioada de iarnă, stațiunea este vizitată de 6000 – 7000 de turiști/zi.

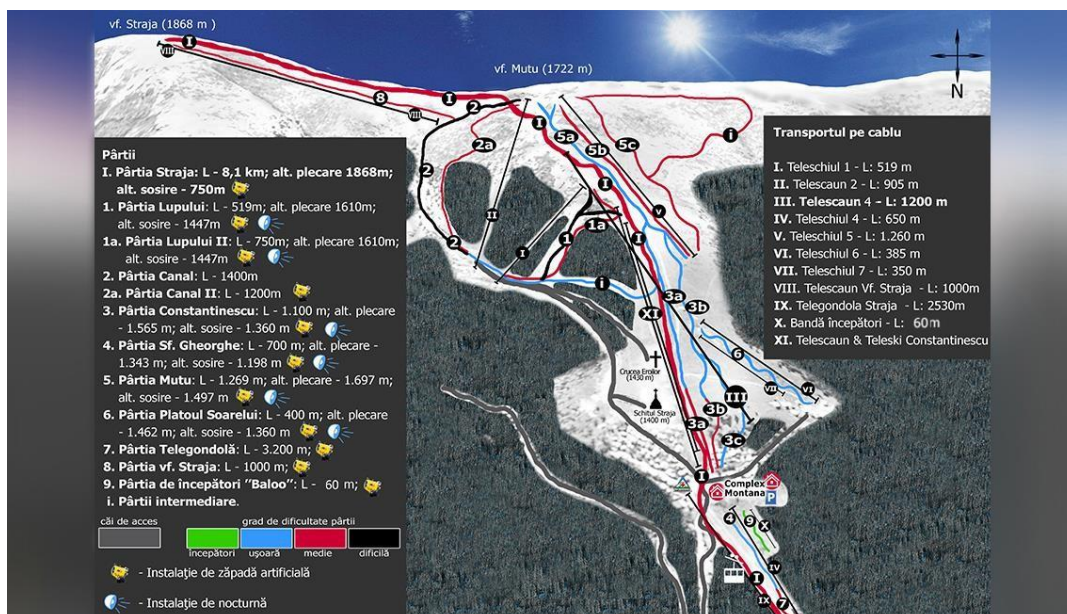
Stațiunea dispune de școli de schi, trasee montane, activități diverse pentru petrecerea timpului liber, organizându-se, de asemenea, manifestări sportive mari: Cupa Veteranilor și Cupa Energeticianului – manifestări de interes național, concursuri – Cupa Vodafone, Cupa Mînerul, Cupa Comexim, Cupa Bamby, Serbările Zăpezii și Nedei – Nedeia Sânzienelor. „Drumul Crucii” Lupeni - schitul „Straja” – pelerinaj ortodox în Vinerea Mare a Sfintelor Paști.

Stațiunea Straja este cuprinsă în Programul Național de Dezvoltare a Turismului Montan „Superschi în Carpați” în etapa a II-a. Accesul în stațiunea Straja se face din centrul orașului astfel încât în perioadele cu manifestări și de sezon de iarnă, cca 7.000-8.000 turiști/zi intră în localitate.

Principalele puncte de atracție turistică în această zonă sunt părțile de schi ce oferă posibilitatea practicării sporturilor de iarnă, zona schiabilă fiind compusă din 12 părți de schi din care opt sunt amenajate și omologate.

Șase părți sunt iluminate facilitând schiatul nocturn, iar 11 sunt dotate cu instalații de zăpadă. Gradul de dificultate al acestora se încadrează de la ușor la dificil așa cum se menționează în cele ce urmează:

Imagine nr. X: Gradul de dificultate al pârtiilor existente în Stațiunea Straja

Sursa: <http://www.skistraja.ro/partii.html>

Pârții de schi Straja						
Pârție	Dificultate	Lungime/ lățime	Diferența nivel	Altitudine plecare	Altitudine sosire	Zăpadă arti ficială /Nocturnă
1. Platoul Constantinescu simbol internațional = albastru	ușor	1.741,5m ≥50 m	366	1.726,20 m	1.360,00 m	da/da
2. Pârția Lupului simbol internațional = negru	dificil	519 m ≥ 40 m;	163	1.610,00 m	1.447,00 m	da/da
3. Pârția Mutu simbol internațional = roșu + albastru	mediu	1269m ≥ 100 m	200	1.697,61 m	1.497,61 m	da/da
4. Pârția Sf. Gheorghe simbol internațional = albastru	ușor	700 m ≥ 40 m	144,5	1.343,00 m	1.198,50 m	da/da
5. Platoul Soarelui simbol internațional = albastru	ușor	405 m ≥ 50 m	102	1.462,00 m	1.360,00 m	da/da
6. Pârția Canal simbol internațional =	greu	1400 m ≥ 40 m	180	-	-	nu/nu

negru						
7. Pârția Vf. Straja simbol internațional = roșu	mediu-greu	cca.1000 m	cca. 220 m	1.870,00 m	1650,00 m	da/nu
8. Pârția Telegondolă simbol internațional = albastru + roșu + negru	medie (cca 80%)+ dificilă(cca. 20%)	cca. 3.504 m	cca. 593 m	1.343,00 m	750,00 m	da/nu
9. Pârția de începători „Baloo” simbol internațional = verde	ușor	100 m	Este folosită exclusiv pentru cursurile de schi si snowboard ale Școlii de schi și snowboard Straja.			da

Pârțiile menționate anterior sunt deservite de o serie de instalații de urcat pe cablu, respectiv de:

INSTALAȚII DE URCAT PE CABLU

CARACTERISTICI

<p>TELEGONDOLA STRAJA – PRIMĂRIA MUNICIPIULUI LUPENI PUNERE ÎN FUNCȚIUNE - 2012</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lungimea traseului - 2.536 m; • diferența de nivel - 593 m; • viteză de operare 0- 6 m/s; • capacitatea de transport - 8 persoane/ cabină; • capacitatea de transport/oră - 1500 persoane/oră; • număr gondole 50 bucăți; • număr stâlpi 13; • deservește părțile: TELEGONDOLĂ, SF. GHEORGHE.
<p>TELESCHI NR. 1 – SC COMEXIM R SRL PUNERE ÎN FUNCȚIUNE - 1983</p>	<ul style="list-style-type: none"> • lungimea traseului - 519 m; • diferența de nivel - 163 m; • durata transportului - 4 min; • capacitatea de transport - 1 persoană; • capacitatea de transport/oră - 675 persoane;

**TELESCAUN NR. 2 – SC COMEXI
M R SRL
PUNERE ÎN FUNCȚIUNE - 1984**

- deservește părțile - CONSTANTINESCU, MUTU, LUPULUI, PLATOUL SOARELUI.

- lungimea traseului - 905 m;
- diferența de nivel - 260 m;
- durata transportului - 5 min;
- capacitatea de transport - 1 persoană;
- capacitatea de transport/oră - 780 persoane;
- deservește părțile - CANAL, MUTU, LUPULUI;
- Program: zilnic 9:00-16:00, în funcție de numărul de turiști și/sau starea vremii.

TELESCAUN NR. 3, VF. STRAJA

- lungimea traseului - 1000 m;
- deservește părțile - Vf. Straja, CANAL.

TELESCAUN NR. 4

- lungimea traseului - 1200 m;
- diferența de nivel - 200 m;
- capacitatea de transport - 4 persoane;
- deservește părțile - CONSTANTINESCU, MUTU, PLATOUL SOARELUI;
- Program: zilnic 9:00-16:00, în funcție de numărul de turiști și/sau starea vremii.

**TELESCAUN 1,
CONSTANTINESCU**

- lungimea traseului - 1000 m;
- viteză maximă - 2,5m/s;
- durata transportului - 8,1 min;
- capacitatea de transport - 2 persoane;
- capacitatea de transport/oră- 800 persoane/h;

	<ul style="list-style-type: none"> • deservește pârtiile - CONSTANTINESCU, SFÂNTU GHEORGHE, PLATOUL SOARELUI; • Program: zilnic 9:00-21:00, în funcție de numărul de turiști și/sau starea vremii (Marțea este închis pentru revizie).
TELESCHI NR. 5 – SC COMEXIM R SRL PUNERE ÎN FUNCȚIUNE - 2004	<ul style="list-style-type: none"> • lungimea traseului - 1.260 m; • diferența de nivel - 198,60 m; • durata transportului - 4 min; • capacitatea de transport - 1 persoană; • capacitatea de transport/oră - 600 persoane; • deservește pârtiile - MUTU, PLATOUL SOARELUI, CONSTANTINESCU; • Program: zilnic 9:00-21:00, în funcție de numărul de turiști și/sau starea vremii.
TELESCHI NR. 7 – SC WEST-WEEK END SRL PUNERE ÎN FUNCȚIUNE - 2011	<ul style="list-style-type: none"> • lungimea traseului - 350 m; • diferența de nivel – 90 m; • durata transportului – 3 min; • capacitatea de transport - 1 persoană; • capacitatea de transport/oră - 500 persoane; • deservește pârtiile - PLATOUL SOARELUI, CONSTANTINESCU; • Program: zilnic 9:00-21:00, în funcție de numărul de turiști și/sau starea vremii.
TELESCAUN – SC WEST WEEK-END SRL PUNERE ÎN FUNCȚIUNE - 2021	<ul style="list-style-type: none"> • lungimea traseului – 422,57 m; • diferența de nivel – 88,78 m; • lungimea pe înclinare – 432,09 min;

	<ul style="list-style-type: none"> • ecartamentul liniei și în stații – 4,20 m; • înclinarea medie a traseului – 21,01%; • înclinarea maximă a cablului – 48,02%; • capacitatea de transport – 900 pers/ oră; • viteza maximă de exploatare – 2,00 m/s; • viteza cu antrenarea de rezervă – 1,04 m/s; • tipul vehiculelor – scaune deschise de 2 locuri; • numărul vehiculelor – 56 buc.
BANDĂ ÎNCEPĂTORI	<ul style="list-style-type: none"> • lungimea benzii – 60 m; • folosită doar de către elevii Școlii de Schi și Snowboard Straja; • deservește pârtia - BALOO.
TELESCAUN DEBRAIABIL DE 4 LOCURI – TD4 - PRIMĂRIA MUNICIPIULUI LUPENI PUNERE ÎN FUNCȚIUNE - 2012	<ul style="list-style-type: none"> • lungimea traseului - 1154 m; • diferența de nivel – 219,7 m; • viteza de operare 0- 5 m/s • durata transportului - 4 min; • capacitatea de transport – 4 persoane; • capacitatea de transport/oră - 1200 persoane; • număr teleascaune - 39 bucăți; • număr stâlpi - 9 ; • deservește pârtia STRAJA.

Sursa: Primăria Municipiului Lupeni

PÂRTIA	CARACTERISTICILE INSTALAȚIEI DE NOCTURNĂ
PLATOUL CONSTANTINESCU	<ul style="list-style-type: none"> • lungime = 1.741,50 m; • lățime $\geq$ 50 m; • număr de stâlpi = 22 buc; • putere = 15 kW.
PÂRTIA MUTU	<ul style="list-style-type: none"> • lungime = 1.269 m; • lățime $\geq$ 100 m; • număr de stâlpi = 20 buc; • putere = 13 kW.
PÂRTIA LUPULUI	<ul style="list-style-type: none"> • lungime = 519 m; • lățime $\geq$ 40 m; • număr de stâlpi = 10 buc; • putere = 7 kW.
PÂRTIA SF.GHEORGHE	<ul style="list-style-type: none"> • lungime = 700 m; • lățime $\geq$ 40 m; • număr de stâlpi = 9 buc; • putere = 4,5 kW.
PLATOUL SOARELUI	<ul style="list-style-type: none"> • lungime = 405 m; • lățime $\geq$ 50 m; • număr de stâlpi = 8 buc; • putere = 7 kW.

Sursa: Primăria Municipiului Lupeni

În ceea ce privește capacitatea turistică a Municipiului Lupeni, din analiza datelor statistice înregistrate în ultimii ani, se poate observa faptul că trendul acesteia a înregistrat o ușoară creștere din 2016 în 2020, ajungând la valoarea de 1343 locuri de cazare omologate (reprezentând 15,74% din totalul județean).

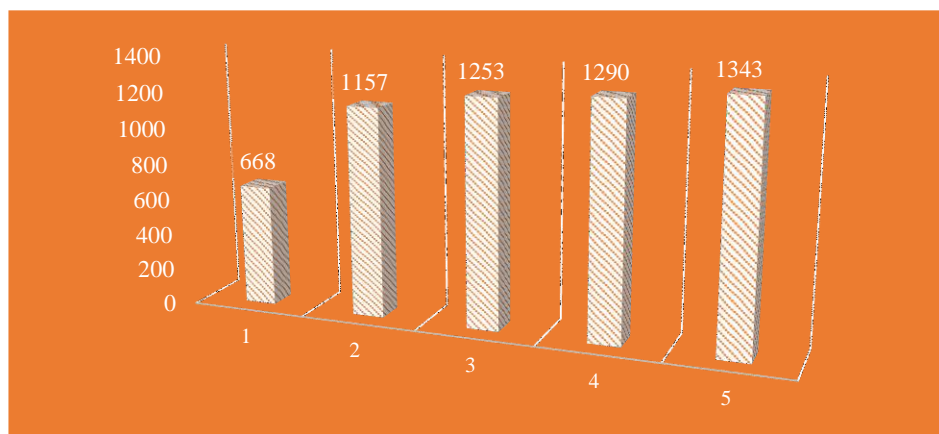

Fig. nr. X: Capacitatea de cazare turistică existentă

Sursa: Institutul Național de Statistică

Totodată, structurile de primire turistică au înregistrat o ușoară creștere, consemnând 59 de unități de cazare la finele anului 2020, reprezentând 18,84% din totalul județean.

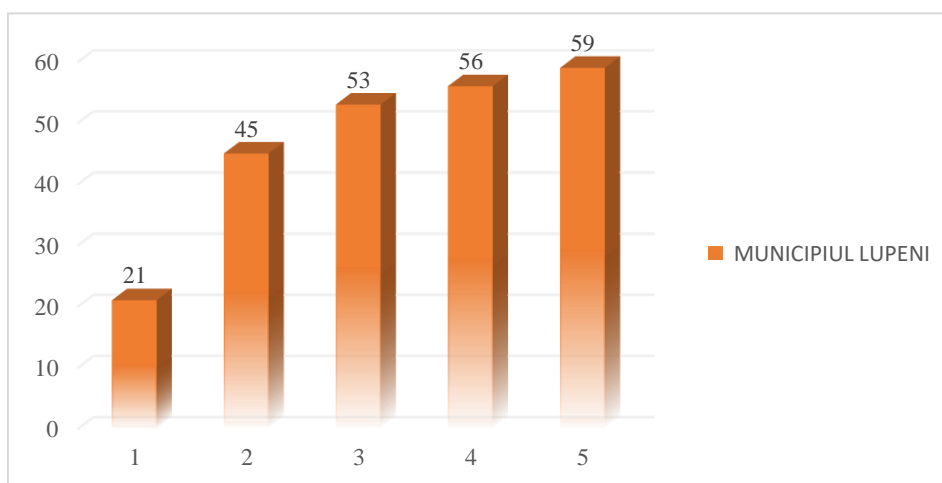

Fig. nr. XI: Numărul de structuri de primire turistică

Sursa: Institutul Național de Statistică

Din cele 59 de unități consemnate la finele anului 2020, 22 sunt pensiuni turistice, 22 cabane turistice, 14 vile turistice și doar 1 hostel.

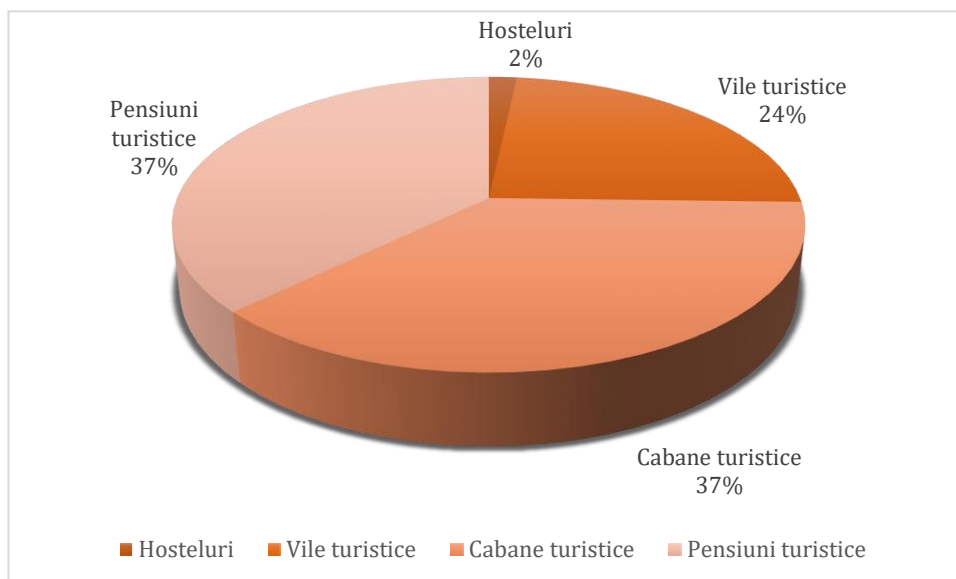

Fig. nr. XII: Structura unităților de primire turistică

Sursa: Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește numărul de sosiri și numărul de înnoptări, în intervalul analizat, 2016-2020, acestea au înregistrat următoarea configurație:

An	Sosiri ale turiștilor	Înnoptări ale turiștilor
2016	6787	10366
2017	12916	18193
2018	14862	18028
2019	16488	21496
2020	6594	8393

Tab. nr. VII: Numărul de sosiri și înnoptări ale turiștilor

Sursa: Institutul Național de Statistică

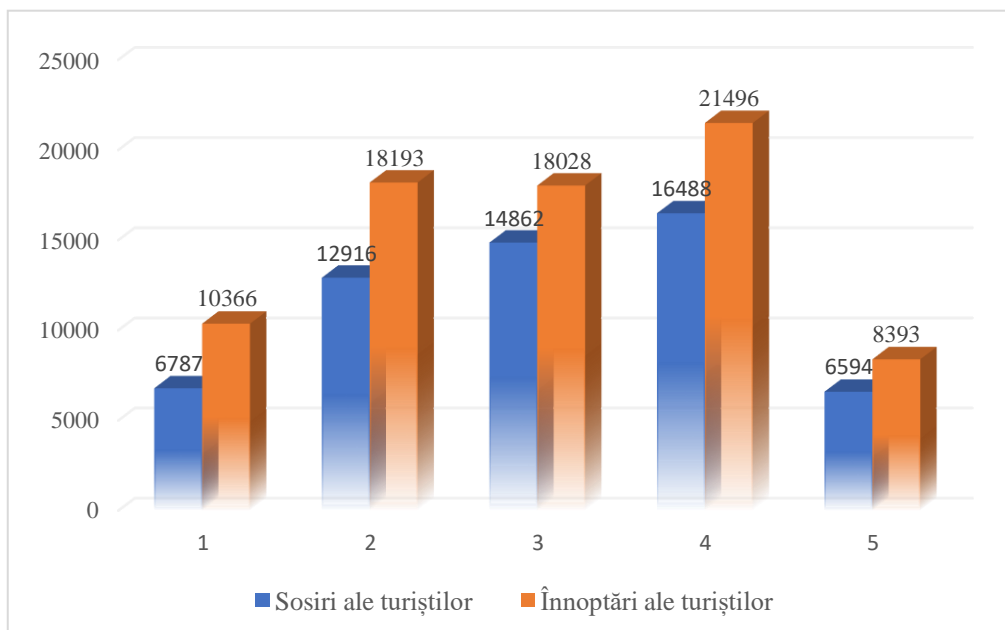

Fig. nr. XIII: Numărul de sosiri și înnoptări ale turiștilor

Sursa: Institutul Național de Statistică

Astfel că, pentru a contracara trendul descendent al numărului de sosiri și al celui de înnoptări, Primăria Municipiului Lupeni are în vedere o serie de proiecte de dezvoltare a infrastructurii turistice, întrucât, turismul reprezintă un fenomen economico-social de o importanță însemnată pentru dezvoltarea durabilă a Municipiului.

V. 5. Infrastructura și echiparea edilitară

V. 5. 1. Alimentarea cu energie termică

Conform surselor statistice, în ultimii ani, nu a fost consemnată situația privind distribuția energiei termice, deoarece, în Lupeni, nu mai există un sistem centralizat de alimentare cu energie termică.

V. 5. 2. Alimentarea cu gaze naturale

Atât la nivel județean, cât și municipal, este încurajată tranziția consumatorilor de la sobele alimentate cu lemne sau cărbune către alte surse generatoare de energie termică. În acest sens, s-a elaborat și implementat un proiect transfrontalier BRUA

(Bulgaria, România, Ungaria, Austria), care oferă posibilitatea de conversie a centralei de la Paroșeni, de la alimentarea cu ulei la cea cu gaz natural.

Acest fapt ar conduce la creșterea distribuției de gaze naturale, întrucât, în intervalul 2015-2019 a fost consemnată o scădere relativă de 0,99% în județul Hunedoara, cu o lungime de 868,7 km a rețelei de distribuție. În Lupeni, la finalul anului 2019, rețeaua de distribuție a gazelor naturale însuma 25,8 km, respectiv 2,96% din totalul județean, cu o capacitate de distribuție de 4832 mii metri cubi (reprezentând 3,56% din totalul județean).

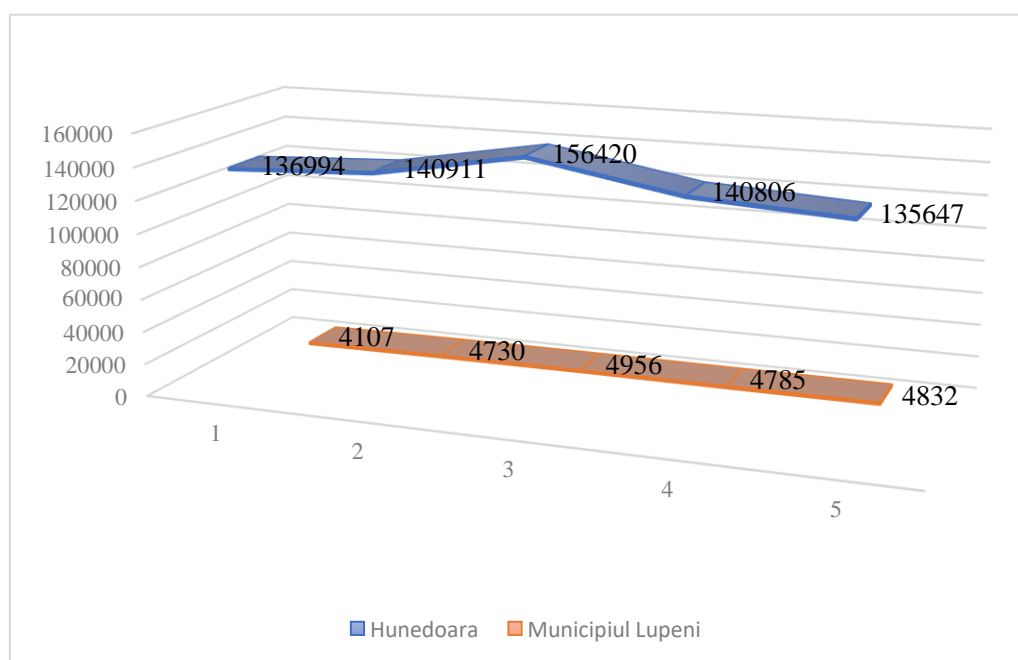

Fig. nr. XIV: Distribuția gazelor naturale

Sursa: Reprezentare proprie pe baza datelor extrapolate de pe Institutul Național de Statistică

V. 5. 3. Rețeaua de alimentare cu apă potabilă și canalizarea

Din analiza datelor statistice, rețeaua de distribuție a apei potabile a județului Hunedoara a înregistrat o ușoară creștere (6,80%), însumând 1953,1 km la finele anului 2019. Comparativ cu situația înregistrată la nivel județean, rețeaua de alimentare cu apă potabilă a Municipiului Lupeni a înregistrat un trend liniar, înregistrând valoarea de 66,9 km (reprezentând 3,42% din totalul județean) din 2015 și până în 2019.

Principalul operator responsabil pentru situația de alimentare cu apă, distribuție și canalizare din Lupeni este S.C. Apa Serv Valea Jiului S.A. Sursele de alimentare cu apă sunt: Valea de Pești (capacitate instalată 400 l/s, 34.560 mc/zi) și Braia (capacitate instalată 120 l/s, 10.368 mc/zi).

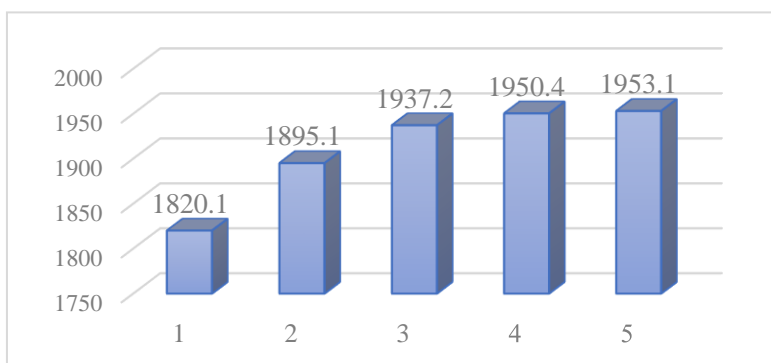

Fig. nr. XV: Rețeaua de distribuție a apei potabile în județul Hunedoara
Sursa: Reprezentare proprie pe baza datelor extrapolate de pe Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor, în Lupeni, s-au înregistrat 577 mii metri cubi (reprezentând 3,38% din totalul județean), la finalul anului 2020.

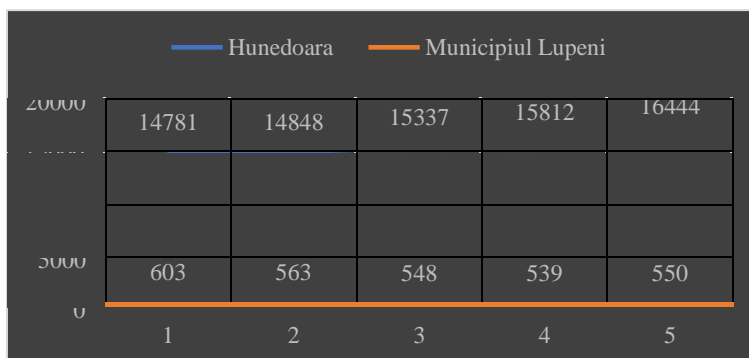

Fig. nr. XVI: Cantitatea de apă potabilă distribuită consumatorilor
Sursa: Reprezentare proprie pe baza datelor extrapolate de pe Institutul Național de Statistică

Din 2015 și până în 2019, lungimea rețelei de canalizare a județului a înregistrat o ușoară creștere, concomitent cu cea a Municipiului. În 2019, rețeaua Municipiului Lupeni însuma 61 km (reprezentând 5,21% din totalul județean).

În prezent, rețeaua de canalizare are o lungime de 61,03 km.

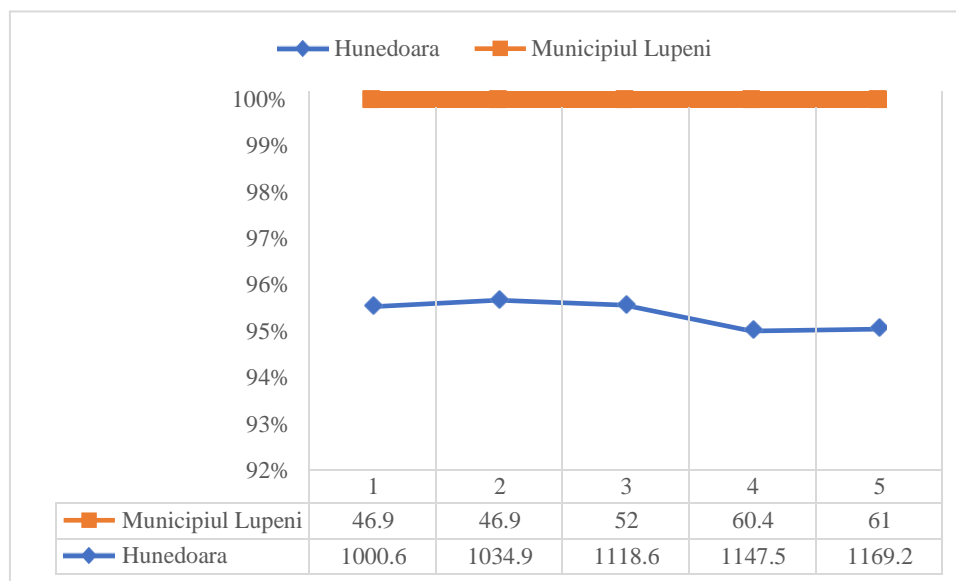

Fig. nr. XVII: Lungimea totală a conductei de canalizare

Sursa: Reprezentare proprie pe baza datelor extrapolate de pe Institutul Național de Statistică

V. 5. 4. Salubritate

La nivelul Municipiului Lupeni, compania responsabilă pentru situația serviciului public de salubritate este S.C. SUPERCOM S.A.

Totodată, în municipiu se regăsesc 76 de puncte de colectare selectivă a deșeurilor.

V. 6. Populație

Din 2017 și până în 2021, populația Municipiului Lupeni a scăzut cu 5,30%, ajungând în 2021, la 25336 persoane (reprezentând 5,65% din totalul județean). Majoritatea locuitorilor sunt români (82,79%). Principalele minorități sunt cele de maghiari (6,7%) și romi (3,3%). Pentru 6,7% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (75,75%), dar există și minorități de romano-catolici (5,34%), reformați (4,09%), penticostali (2,58%), greco-catolici (1,45%) și baptiști (1,37%). Pentru 6,85% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

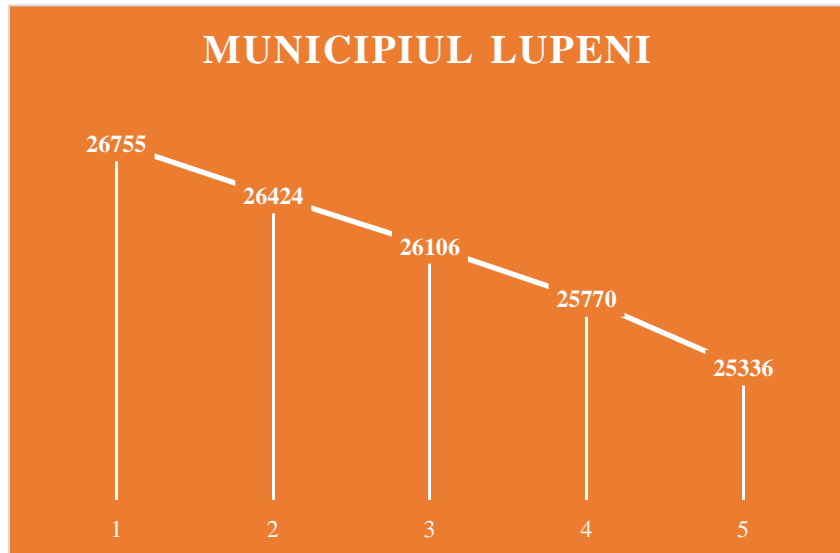

Fig. nr. XVIII: Evoluția populației Municipiului Lupeni

Sursa: Reprezentare proprie pe baza datelor extrapolate de pe Institutul Național de Statistică

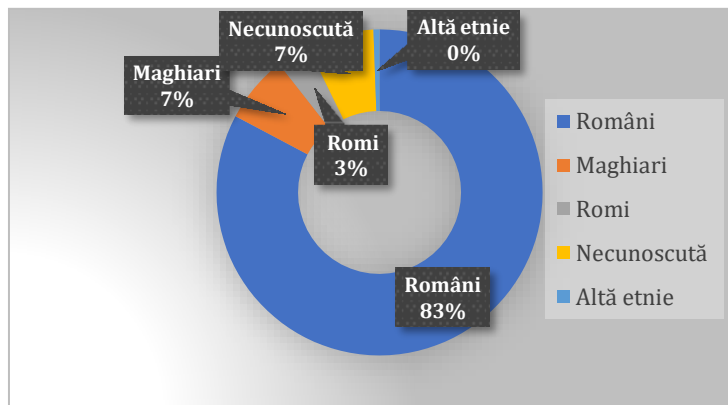

Fig. nr. XIX: Structura etnică a Municipiului Lupeni

Sursa: Reprezentare proprie pe baza datelor extrapolate de pe Institutul Național de Statistică

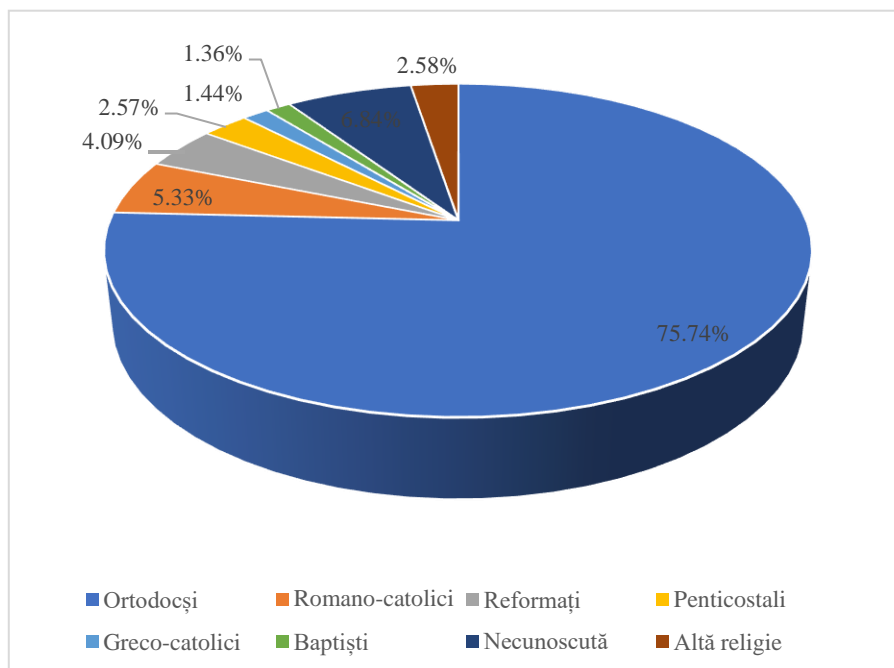

Fig. nr. XX: Structura confesională a Municipiului Lupeni

Sursa: Reprezentare proprie pe baza datelor extrapolate de pe Institutul Național de Statistică

V. 7. Educație

Infrastructura de învățământ a Municipiului Lupeni înglobează următoarele unități:

✚ Școala Gimnazială Nr. 3

Infrastructura școlară: 22 de clase și cabinete școlare și 4 laboratoare

Personal didactic: 42, din care 34 sunt titulari ai unității de învățământ

✚ Liceul Teoretic „Mircea Eliade”, cu următoarele structuri aferente: Școala Gimnazială Nr. 1, Grădinița cu program normal Nr. 1, Școala Gimnazială Nr. 2

Liceul Teoretic „Mircea Eliade”

Infrastructura școlară: 17 clase, 4 laboratoare și o sală de sport

Personal didactic: 22 cadre didactice de predare, 5 cadre didactice auxiliare și 7 cadre nedidactice

Școala Gimnazială Nr. 1

Infrastructura școlară: 15 clase și o sală de sport

Grădinița cu program normal Nr. 1

Infrastructura școlară: 4 clase și o sală de festivități

Personal didactic (Școala Gimnazială Nr. 1 și Grădinița cu program normal Nr. 1): 30 cadre

Școala Gimnazială Nr. 2

Infrastructura școlară: 23 clase și o sală de sport

Personal didactic: 31 cadre didactice

Grădinița „Lumea Copiilor”

Număr grupe: 15

Infrastructura școlară: 5 săli de sport, din care:

Grădinița „Lumea Copiilor” – program normal: 2

Grădinița „Lumea Copiilor” – program săptămânal: 0

Grădinița P.N. Nr. 1: 1 – 1 (insuficientă ca spațiu)

Grădinița P.N. Nr. 2: 2 – 2

Personal didactic: 19

Liceul Tehnologic Lupeni

Infrastructura școlară: 31 săli de clasă, 3 laboratoare, o sală „Firme de exercițiu”, 2 cabinete, o sală CDI, 8 ateliere, 2 săli de gimnastică și o sală de festivități

Personal didactic, nedidactic și auxiliar: 41 profesori, 8 cadre didactice auxiliare și 14 cadre nedidactice

Modernizarea sectorului educațional în Municipiul Lupeni reprezintă unul din obiectivele esențiale ale administrației publice locale. În acest context, rod al excelenței colaborări dintre Primăria Municipiului Lupeni și directorii unităților de învățământ din Municipiul Lupeni, au fost întocmite proiecte pentru modernizarea infrastructurii și dezvoltării sectorului educațional, în valoare totală de 73.862.350,24 lei.

Astfel, Primăria Municipiului Lupeni a depus către organismele financiare abilitate cu gestionarea fondurilor europene pentru Educație, următoarele proiecte de investiții:

1. „Grădinița Viitorului – Reabilitare și echipare Grădiniță și reabilitare alei de acces la grădiniță” – axa 13. Valoarea financiară a proiectului: 9.457.471,96 lei – În implementare.
2. „Reabilitare, modernizare și dotare Școala Gimnazială Nr. 3 Lupeni. Valoarea financiară a proiectului: 10.187.056,71 lei – În implementare.
3. „Reabilitare, modernizare și dotare Școala Gimnazială Nr. 2 Lupeni”. Valoarea financiară a proiectului: 3.899.011,98 lei – În implementare.
4. „Reabilitare, modernizare și dotare Liceul Tehnologic Lupeni”. Valoarea financiară a proiectului: 18.668.635,02 lei – În implementare.
5. „Construcții Grădinițe Regiunea Vest” (în parteneriat cu Ministerul Educației). Valoarea financiară a proiectului: 1.992.049,97 lei – În implementare.
6. „Școala Gimnazială Nr. 1 Lupeni – Reabilitare și echipare școală și reabilitare căi de acces la școală în zona dintre străzile Bisericii și Pădurarilor”. Valoarea financiară a proiectului: 17.156.645,16 lei – În implementare.
7. „Educație digitală pentru toți elevii din Municipiul Lupeni”. Valoarea financiară a proiectului: 5.997.976,23 lei;
8. „Sprijinirea capacității instituțiilor de învățământ din Municipiul Lupeni pentru gestionarea situației de pandemie generată de virusul SARS-COV-2”. Valoarea financiară a proiectului: 6.503.503,21 lei.

În ceea ce privește situația cadrelor didactice, la nivelul Municipiului își desfășoară activitatea 178 de cadre didactice (reprezentând 4,61% din totalul județean). De altfel, populația școlară la nivel de municipiu este formată din 3169 persoane (reprezentând 5,37% din totalul județean).

V. 8. Culte, cultură și sport

Cultura este componenta centrală a bogatului patrimoniu și trecut istoric, deținând un rol important în potențarea atractivității anumitor locuri și în consolidarea identității unice a unui spațiu dat.

Cultura și creativitatea pot acționa ca stimuli și catalizatori importanți ai inovării, fiind capabile totodată să constituie o sursă importantă de dinamism comercial.

Viața culturală a Municipiului Lupeni este reprezentată de evenimentele cu caracter social organizate de către anumite ONG-uri, precum Galeria de Artă „Iosif Tellman”, de numeroasele spectacole de teatru, divertisment și muzică organizate periodic, precum și de evenimentele organizate la Palatul Cultural. De asemenea, în timpul sezonului rece, se organizează diverse evenimente în Stațiunea Turistică Straja.

În ceea ce privește numărul bibliotecilor, la nivelul Municipiului, se regăsesc în funcțiune cinci biblioteci școlare, care dispun de 84.456 volume.

În cele ce urmează este prezentat programul acțiunilor culturale, științifice, artistice, sportive și de agrement pentru anul 2021 și sumele alocate fiecărui eveniment conform prevederilor anexei la Hotărâre nr. 35/ 2021:

NR. CRT.	PERIOADA	DENUMIREA EVENIMENTULUI	SUMA ALOCATĂ
1.	MARTIE	SERBARILE ZAPEZII COMPETITIE SNOWBOARD	19.500 LEI
2.	MARTIE	CUPA VETERANILOR	10.000 LEI
3.	30 APRILIE	DRUMUL CRUCII	2.500 LEI
4.	6 IUNIE	INALTAREA DOMNULUI/ ZIUA EROILOR	5.000 LEI
5.	31 MAI - 15 OCTOMBRIE	ZILELE CULTURII MAGHIARE IN VALEA JIULUI SI IN JUDETUL HUNEDOARA	22.000 LEI
6.	1 IUNIE	ZIUA COPILULUI	20.000 LEI
	24 IUNIE	NEDEIA SANZIENELOR	20.000 LEI

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A MUNICIPIULUI LUPENI

7.			
8.	IULIE	ZILELE MUNICIPIULUI LUPENI	120.000 LEI
9.	AUGUST	CROSS AMBRUS	2.000 LEI
10.	1-6 AUGUST	ACTIVITATI DEDICATE GREVEI MINERILOR DIN 1929 SI 1977	10.000 LEI
11.	SEPTEMBRIE	FESTIVALUL BERII	5.000 LEI
12.	1 OCTOMBRIE	ZIUA VARSTNICILOR	50.000 LEI
13.	4 OCTOMBRIE	ZIUA EDUCATORULUI	20.000 LEI
14.	16 OCTOMBRIE	FESTIVALUL TATIANA STEPA " CANTEC PENTRU PRIETENI"	10.000 LEI
15.	OCTOMBRIE	TOAMNA LUPENEANA-ZIUA RECOLTEI	5.000 LEI
16.	OCTOMBRIE	GALERIILE IOSIF TELLMAN - LUPUL DE ARGINT	2.000 LEI
17.	OCTOMBRIE	BALUL BOBOCILOR	10.000 LEI
18.	30 NOIEMBRIE – 07 DECEMBRIE	FESTIVALUL FLORILOR - KECEL UNGARIA	5.000 LEI
19.	1 DECEMBRIE	ZIUA NATIONALA A ROMANIEI	10.000 LEI
20.	DECEMBRIE	APRINDEREA ILUMINATULUI FESTIV	30.000 LEI
21.	DECEMBRIE	POMUL DE IARNA	50.000 LEI
22.	DECEMBRIE	FESTIVAL DE COLINDE DEDICATE SARBATORILOR DE IARNA , FESTIVALUL CRAILOR	25.000 LEI
23.	22 DECEMBRIE	COMEMORAREA EROILOR REVOLUTIEI DIN DECEMBRIE 1989	1.000 LEI

24.	DECEMBRIE	GALA DE EXCELENTA	20.000 LEI
25.	DECEMBRIE	REVELION	40.000 LEI
26.		FINANTARE ACTIVITATI CULTURAL - ARTISTICE CLUB "PAS CU PAS" SI CLUBUL COPIILOR	10.000 LEI
TOTAL			524.000,00 LEI

Tab. nr. VIII: PROGRAMUL ACȚIUNILOR CULTURALE, ȘTIINȚIFICE, ARTISTICE, SPORTIVE ȘI DE
AGREMENT PENTRU ANUL 2021

Sursa: Primăria Municipiului Lupeni

Privitor la unitățile de cult ale zonei, în Municipiul Lupeni se regăsesc următoarele unități de cult:

1. Biserica Mironosițelor
2. Biserica Sfântul Nicolae
3. Biserica Evanghelică Luterană
4. Biserica Reformată
5. Biserica Baptistă Maghiară
6. Biserica Pogorârea Sfântului Duh
7. Biserica Maranata
8. Biserica Baptistă Sfânta Treime
9. Biserica Unitariană
10. Biserica de lemn
11. Biserica Sfântul Toma
12. Sala Regatului a Martorilor lui Iehova
13. Schitul Straja

V. 9. Sănătate

În Municipiul Lupeni, se regăsește o singură unitate medicală – „Spitalul Municipal Lupeni”. Spitalul dispune de următoarele *departamente*:

1. Secții
2. Cabinete
3. Laborator analize medicale
4. Laborator radiologie și imagistică medical
5. Laborator RMFB
6. Compartiment explorări funcționale
7. Serviciul de anatomie patologică
8. Farmacie
9. Bloc operator

Imagine nr. XI: Spitalul Municipal Lupeni

Sursa: www.valeajuluipress.com

Din analiza datelor statistice, situația medicilor din Municipiul Lupeni, comparativ cu situația medicilor din Hunedoara se prezintă astfel:

Cadre medicale	Forme de proprietate	Localizare	Ani				
			Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
			UM: Număr persoane				
			Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane
Medici	Proprietate publică	Județul Hunedoara	672	693	689	697	712
		Municipiul Lupeni	60	62	58	45	51
	Proprietate privată	Județul Hunedoara	454	456	466	452	471
		Municipiul Lupeni	19	19	19	19	19

Tab. nr. IX: Situația medicilor în perioada 2015 - 2019

Sursa: Institutul Național de Statistică

În intervalul 2015 – 2019, numărul medicilor din rețeaua sanitară publică a înregistrat o ușoară scădere la nivel de municipiu și o creștere la nivel de județ. Astfel, la finele anului 2019, în Lupeni își desfășurau activitatea 51 de medici (reprezentând 7,16% din totalul județean).

Referitor la situația medicilor din rețeaua sanitară privată, se menționează faptul că în perioada de timp analizată, în Lupeni, numărul medicilor a rămas constant – 19 (reprezentând 4,033% din totalul județean).

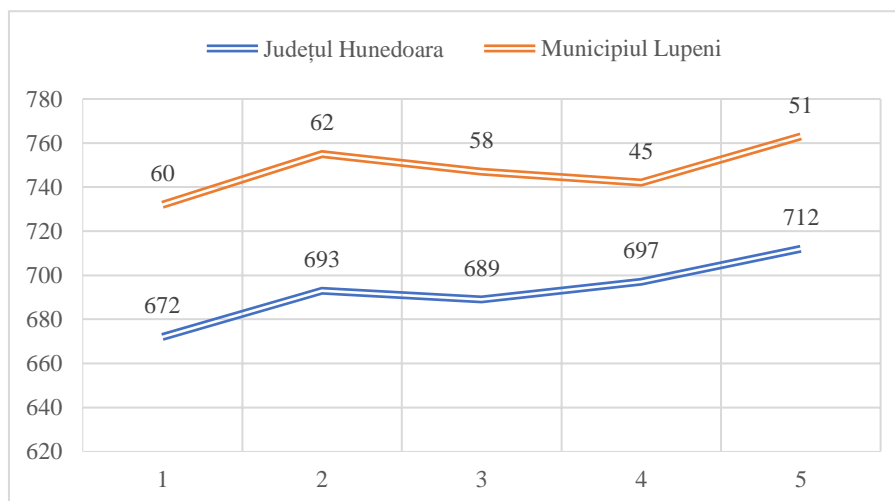

Fig. nr. XXI: Trendul numărului de medici din rețeaua sanitară publică

Sursa: Reprezentare proprie după datele furnizate de Institutul Național de Statistică

V. 10. Administrația locală

Municipiul Lupeni este administrat de un primar și de un consiliu local, compus din 19 consilieri. Primarul, Lucian Resmeriță, de la Partidul Social Democrat, este în funcție din iunie 2017.

Începând cu alegerile locale din 2020, consiliul local are următoarea componență pe partide politice:

Partid	Consilieri	Componența Consiliului																
Partidul Social Democrat	16	[17 red boxes]																
Partidul Național Liberal	3	[3 yellow boxes]			[14 white boxes]													

Tab. nr. X: Structura Administrației Locale

Sursa: Rezultatele finale ale alegerilor din 2020

V. 11. Situația privind calculul gradului de îndatorare a bugetului local al Municipiului Lupeni

Nr. crt.	Denumirea indicatorilor	Execuție buget local la 31.XII.2016	Indicatori pe perioada serviciului datoriei publice locale al finanțării rambursabile pentru care se solicit autorizarea			
			(n-1)	2018	2019	2020
0.	A	3	4	5	6	7
1.	Venituri proprii		16274,51	18461,27	22374,47	19036,75
2.	Limită de îndatorare (30% din venituri proprii)	X	4882,36	5538,39	6712,35	5711,03
3.	Serviciul anual al datoriei publice	X	617,00	617,00	617,00	617,00
4.	Rambursare	X	476,95	476,95	476,95	
5.	Dobânzi	X	140,05	140,05	140,05	
6.	Comisioane	X	0	0	0	
7.	Gradul de îndatorare (%) (serviciul anual al datoriei publice/venituri proprii x 100)	X	3,80	3,35	2,76	3,25

Tab. nr. XI: Structura Administrației Locale

Sursa: Rezultatele finale ale alegerilor din 2020

VI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT reprezintă un instrument de analiză strategică, menit să pună în evidență, într-o formă clară și succintă, punctele tari (Strengths) și punctele slabe (Weaknesses) ale Municipiului Lupeni, respectiv oportunitățile (Opportunities) și amenințările (Threats) identificate la nivelul Municipiului.

Punctele tari și punctele slabe derivă din mediul intern al comunității și din resursele acesteia, în timp ce oportunitățile și amenințările provin din mediul extern, comunitatea neavând vreo influență asupra acestor factori. Oportunitățile și amenințările pot fi potențiale sau reale. Pe baza analizei SWOT, se urmărește valorificarea adecvată a unor elemente ale punctelor tari, pentru a fructifica oportunitățile, respectiv remedierea punctelor slabe în scopul diminuării probabilității de producere a amenințărilor. Astfel, compararea celor patru componente ale analizei SWOT permite conturarea următoarelor direcții de intervenție:

- Îmbunătățirea unor aptitudini specifice sau obținerea unor noi puncte tari;
- Minimalizarea sau eliminarea punctelor slabe;
- Exploatarea unor noi oportunități;
- Prevenirea urmărilor riscurilor identificate.

Pentru a realiza o analiză cât mai realistă și eficientă a Municipiului Lupeni, s-a elaborat câte o analiză SWOT pentru următoarele domenii de analiză: demografia populației, sănătate și asistență socială, educație, cultură, economie și turism, agricultură, infrastructură, mediu.

VI. 1. Analiză SWOT – Demografia populației

Puncte Tari	<ul style="list-style-type: none"> • Distribuție echilibrată a populației Municipiului în funcție de gen • Diversitate etnică a populației Municipiului: români (82,79%), MAGHIARI (6,7%), romi (3,3%), altă etnie (6,7%); • Diversitatea confesională a populației Municipiului: ortodocși (75,75%), romano-catolici (5,34%), reformați (4,09%), penticostali (2,58%), greco-catolici (1,45%) și baptiști (1,37%), iar pentru 6,85% apartenența confesională nu este cunoscută.
Puncte Slabe	<ul style="list-style-type: none"> • Populația după domiciliu într-un trend monoton descrescător în ultimii zece ani; • Dificultăți legate de integrarea comunității romilor; • Lipsa oportunităților egale pentru persoanele care sunt supuse excluziunii sociale; • Adaptarea lentă a locuitorilor vârstnici la schimbările și provocările mediului actual.
Oportunități	<ul style="list-style-type: none"> • Sprijinirea minorităților și categoriilor defavorizate; • Construirea de locuințe sociale pentru tineri; • Organizarea de cursuri de formare și reconversie profesională în regiune, adaptate pieței muncii; • Programe pentru dezvoltarea ong -urilor care ar da posibilitatea atragerii de fonduri nerambursabile; • Programe guvernamentale de subvenționare a angajării absolvenților de învățământ de orice tip; • Programe europene de dezvoltare a resurselor umane.
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> • Migrarea forței de muncă; • Creșterea ratei șomajului; • Creșterea ponderii muncii la negru, cu impact negativ asupra economiei locale, pieței muncii și asistenței sociale în perspectivă; • Lipsa unei perspective de trai în condiții decente; • Corelarea redusă a cererii și ofertei de specializări profesionale, lipsa dialogului între actorii pieței muncii.

VI. 2. Analiză SWOT – Sănătate și asistență socială

Puncte Tari	<ul style="list-style-type: none"> • Existența unui spital – Spitalul Municipal Lupeni; • Notorietatea medicilor în domeniul de activitate vizat.
Puncte Slabe	<ul style="list-style-type: none"> • Insuficiența serviciilor și a infrastructurii serviciilor medicale în municipiu; • Insuficiența serviciilor și a infrastructurii serviciilor sociale în municipiu; • Lipsa personalului calificat; • Necesitatea reabilitării și dotării corespunzătoare a spitalului, cabinetelor medicale și centrelor pentru serviciile sociale; • Nivel redus de implicare voluntară a populației pentru susținerea activităților serviciilor sociale.
Oportunități	<ul style="list-style-type: none"> • Atragerea de noi investitori; • Înființarea unor noi centre de tratament.
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> • Reducerea fondurilor guvernamentale pentru anumite servicii medicale și sociale; • Subfinanțarea sistematică a sistemului medical; • Blocarea posturilor din sistemul bugetar.

VI. 3. Analiză SWOT – Educație

Puncte Tari	<ul style="list-style-type: none"> • Existența unei vaste infrastructuri educaționale; • Pregătirea și profesionalismul cadrelor didactice; • Existența unor centre de educație privată; • Existența proiectelor de reabilitare și modernizare a unităților de învățământ, din perioada anterioară de programare; • Rata de promovabilitate a examenelor naționale în parametri normali.
Puncte Slabe	<ul style="list-style-type: none"> • Populația școlară într-un trend monoton descrescător în ultimii 10 ani; • Personal didactic într-un trend constant descrescător.
Oportunități	<ul style="list-style-type: none"> • Instituirea unor programe de consiliere a copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate; • Programe de reconversie profesională; • Deschiderea școlilor de duminică în cadrul parohiilor; • Existența fondurilor europene destinate reabilitării și dotării corespunzătoare a unităților de învățământ; • Existența proiectelor internaționale prin care instituțiile de învățământ locale pot dezvolta parteneriate cu instituții similare din străinătate; • Existența fondurilor europene pentru perfecționarea personalului și activităților didactice; • Potențial ridicat în activități extracurriculare și de voluntariat.
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> • Sistemul neatractiv de stimulare a personalului didactic; • Scăderea interesului tinerilor pentru învățare și creșterea riscului de abandon școlar; • Reducerea calității învățământului la nivel național; • Subfinanțarea sistemului educațional la nivel național.

VI. 4. Analiză SWOT – Culte, cultură și sport

Puncte Tari	<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea la nivelul Municipiului a unor acțiuni culturale, științifice, artistice, sportive și de agrement; • Existența a 13 unități de cult; • Existența bibliotecilor și monumentelor istorice; • Implicarea ONG-urilor în activitățile culturale.
Puncte Slabe	<ul style="list-style-type: none"> • Număr redus de meșteșugari și artizani populari; • Insuficientă promovare a elementelor de patrimoniu local; • Cultură civică subdezvoltată, grad redus al participării civice.
Oportunități	<ul style="list-style-type: none"> • Restaurarea și valorificarea corespunzătoare a patrimoniului național; • Atragerea fondurilor nerambursabile pentru construirea unui muzeu activ al mineritului; • Existența fondurilor guvernamentale și europene destinate activităților culturale; • Oportunitatea dezvoltării unor parteneriate între administrația locală și sectorul non-guvernamental; • Potențial ridicat în activități de voluntariat în sectorul cultural.
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> • Reducerea interesului populației față de cultură; • Insuficiența fondurilor alocate pentru instituțiile și activitățile culturale; • Reducerea calității activităților culturale; • Pierderea tradițiilor locale în timp.

VI. 5. Analiză SWOT – Economie și Turism

Puncte Tari	<ul style="list-style-type: none"> • Poziționarea excepțională a Municipiului; • Existența stațiunii Straja în cadrul Municipiului; • Existența unui număr mare de operatori economici; • Trendul relativ constant al capacității turistice; • Preocuparea autorităților locale pentru sprijinirea și stimularea dezvoltării mediului de afaceri la nivelul Municipiului; • Posibilitatea de concesionare a terenurilor pentru investiții; • Dezvoltarea accentuată a sectorului serviciilor și a comerțului în ultimii ani.
Puncte Slabe	<ul style="list-style-type: none"> • Necesitatea modernizării și dotării cu infrastructură IT a structurilor de afaceri existente la nivelul Municipiului; • Insuficiente parteneriate public-private pentru demararea activităților în domeniul industrial, turistic și al serviciilor; • Nivel scăzut al valorificării potențialului turistic al Municipiului; • Lipsa unei strategii de promovare și marketing local; • Conectarea slabă la agențiile de turism, tour-operatori; • Resurse financiare, investiții autohtone și străine insuficiente pentru dezvoltarea spațiilor de cazare și atragerea turiștilor.
Oportunități	<ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea investițiilor în mediul de afaceri regional, prin atragerea finanțărilor europene; • Accesarea fondurilor europene privind dezvoltarea și promovarea turismului; • Politici fiscale locale încurajatoare pentru mediul de afaceri; • Stabilitate fiscală pentru legislația națională; • Dezvoltarea agroturismului și serviciilor conexe.
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> • Legislație fiscală instabilă; • Sistem birocratic în instituțiile publice; • Comunicare deficitară la nivelul instituțiilor publice responsabile de gestionarea fondurilor europene.

VI. 6. Analiză SWOT – Infrastructură și mediu

Puncte Tari	<ul style="list-style-type: none"> • Existența alimentării cu apă potabilă și a canalizării; • Procentul ridicat de gospodării racordate la rețeaua electrică; • Posibilitatea utilizării diverselor mijloace de transport rutier și feroviar; • Existența a 76 puncte de colectare a gunoiului și deșeurilor din municipiu; • Bogăția în cursuri de apă și calitatea mediului ambiant; • Existența unor areale urbane degradate; • Existența unor zone cu densitate foarte mare de construcții; • Poluarea aerului cauzată, în special, de activitățile industriale și transportul rutier.
Puncte Slabe	<ul style="list-style-type: none"> • Deficitul existent în privința locurilor de parcare și în privința calității suprafeței de rulare, în relație cu nivelul traficului actual; • Utilizarea pe scară redusă a automobilelor electrice; • Interesul scăzut al agenților economici în protecția mediului înconjurător; • Educație ecologică superficială; • Insuficienta preocupare a agenților economici în recuperarea și re folosirea ambalajelor; • Infrastructura de transport slab dezvoltată; • Existența unor areale urbane degradate; • Existența unor zone cu densitate foarte mare de construcții; • Poluarea aerului cauzată, în special, de activitățile industriale și transportul rutier.
Oportunități	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizarea rețelei de canalizare și a stației de epurare în paralel cu realizarea unor proiecte integrate de infrastructură care vor contribui la ameliorarea și conservarea protecției mediului; • Mărirea suportului financiar acordat de Uniunea Europeană prin Fonduri Structurale pentru finanțarea proiectelor de infrastructură și mediu; • Posibilitatea accesării unor programe de finanțare comunitare ale Uniunii Europene pentru sprijinirea dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare; • Gradul ridicat de implicare al autorităților locale în ceea ce privește legislația de mediu; • Extinderea suprafeței intravilanului; • Reactualizarea Planului Urbanistic General; • Impunerea unor reglementări urbanistice clare și durabile; • Dezvoltarea unor parteneriate în vederea protecției mediului.
Amenințări	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoștințe insuficiente legate de elaborarea și implementarea proiectelor finanțate din Fonduri Structurale, Fonduri de

	<p>Coeziune, FEADR și FEP, pentru proiecte de infrastructură și mediu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schimbările climatice; • Riscurile de mediu: inundații, alunecări de teren; eroziunea solului, seceta, cutremurele; • Defrișările necontrolate; • Instabilitatea legislației; • Indiferența față de protecția mediului; • Efectele poluării asupra stării de sănătate a populației; • Degradarea cadrului natural în contextul dezvoltării necontrolate a Municipiului; • Insuficiența resurselor materiale pentru îndeplinirea obiectivelor de investiții propuse în domeniul infrastructurii de transport și mediu.
--	--

VII. SURSE DE FINANȚARE

Plecând de la Analiza Swot a Municipiului Lupeni, s-a constatat faptul că infrastructura turistică, educațională, tehnico-edilitară, regenerarea urbană, incluzând și mobilitatea urbană, precum și eficientizarea energetică reprezintă principalele priorități municipale. Pentru finanțarea proiectelor aferente acestor domenii de interes, se poate apela la Programele Operaționale aferente perioadei de programare 2021-2027.

Propunerea de alocare financiară pentru România, pentru perioada 2021 – 2027 este de **30,60 miliarde euro**, distribuită la nivel de fond astfel:

- ✓ ERDF 17,323 miliarde EURO
- ✓ ESF+ 8,385 miliarde EURO
- ✓ CF 4,499 miliarde EURO
- ✓ ETC 0,392 miliarde EURO

Principalele caracteristici ale noului cadru pentru politica de coeziune pentru perioada 2021 – 2027:

- Concentrarea tematică este distribuită astfel:
  - 35% din FEDR pentru Obiectivul Prioritar 1 - O Europă mai inteligentă
  - 30% din FEDR pentru Obiectivul Prioritar 2 - O Europă mai verde
  - FEDR să contribuie cu 30% la obiectivele de schimbări climatice
  - FC să contribuie cu 37% la obiectivele de schimbări climatice
  - Min. 6% din FEDR pentru dezvoltare urbană
  - 2% din FSE+ pentru susținerea materială a persoanelor cele mai defavorizate
  - 25% din FSE+ pentru incluziune socială
  - 10% din FSE+ pentru sprijinul pentru tinerii care nu au un loc de muncă.

- Condițiile de finanțare sunt următoarele:
  - Cofinanțarea la nivel național
    - 70% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și pentru Fondul de Coeziune
    - 40% pentru regiunile mai dezvoltate.
    - Prefinanțare anuală – 0,5% din valoarea totală a sprijinului din partea fondurilor.
  - TVA-ul - nu este cheltuială eligibilă pentru o contribuție din partea fondurilor mai mare de 5 000 000 EUR.
  - Dezangajarea - regula „N + 2”.

Programele operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național și prioritățile acestora:

- **Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)**
  - Tranziție energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare (intervenții adresate mediului privat), instrumente financiare
  - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară
  - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminarea siturilor poluate
  - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

- **Programul Operațional Transport (POT)**
  - Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier
  - Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială
  - Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată
  - Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
  - Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov
  - Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
  - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal
  - Creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor
  - Creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport
  - Asistență tehnică
- **Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)**
  - Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare
  - Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI
  - Creșterea competitivității economice prin digitalizare
  - Dezvoltarea infrastructurii broadband

- Instrumente financiare pentru întreprinderi
- Creșterea capacității administrative
- **Programul Operațional Sănătate** (multifond) (POS)
  - Continuarea investițiilor în spitale regionale: Craiova, Cluj, Iași - faza a II-a
  - Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu
  - Servicii de recuperare, paliative și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității
  - Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii
  - Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical
  - Informatizarea sistemului medical
  - Măsuri FSE care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizarea metodelor moderne de investigare, intervenție, tratament
- **Programul Operațional Educație și Ocupare** (POEO)
  - Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii
  - Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională
  - Creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională
  - Adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
  - Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic

- Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți
- Antreprenariat și economie socială
- Susținerea reformelor pe piața muncii în acord cu dinamica pieței muncii
- Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității
- **Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)**
  - Dezvoltare Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității (DLRC)
  - Protejarea dreptului la demnitate socială
  - Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale
  - Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii
  - Servicii de suport pentru persoane vârstnice
  - Sprijin pentru persoanele cu dizabilități
  - Sprijin pentru persoanele cu dizabilități
  - Servicii sociale și de suport acordate altor grupuri vulnerabile
  - Ajutorarea persoanelor defavorizate
- **Programul Operațional Asistență Tehnică (multifond) (POAT)**
  - Funcționare sistem (structuri coordonare și AM-uri pentru PO care nu au axă de AT)
  - Sprijin pentru beneficiari
- **Programul Operațional pentru Tranziție Justă**
  - Creșterea și diversificarea economică
  - Ocuparea forței de muncă prin recalificare sau reconversie profesională

- Decontaminarea siturilor poluate și economie circulară
- Energie curată prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, eficiență energetică și energie din surse regenerabile
- Digitalizare
- **Programul Operațional Regional** – implementat la nivel de regiune (POR)
  - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice (intervenții OP1 adresate mediului privat, organizațiilor CDI, parteneriate)
  - O regiune cu orașe Smart
  - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
  - Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate
  - O regiune accesibilă
  - O regiune educată

Prezentare Program Operațional Regional 2021-2027 – Regiunea Vest

---

Elaborarea Programului Operațional Regional 2021-2027 – Regiunea Vest presupune corelarea acestuia atât cu documentele de planificare existente la nivel regional, cât și cu regulamentele existente la nivel european, investițiile propuse urmând să fie concentrate pe cele 5 obiective principale de politică (OP) ale Comisiei Europene:

- ❖ O Europă mai inteligentă (o transformare economică inovatoare și inteligentă) – minimum 25%;
- ❖ O Europă mai verde, fără emisii de carbon – minimum 30%;
- ❖ O Europă mai conectată (mobilitate și conectivitate TIC regională);
- ❖ O Europă mai socială (implementarea Pilonului european al drepturilor sociale);
- ❖ O Europă mai aproape de cetățeni (dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale) – minimum 8%.

Obiectiv de politică (OP)	Prioritatea	Obiectiv specific - Măsuri
OP 1 O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	Prioritatea 1 O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice	<i>a (i) Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</i>
		<i>a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice</i>
		<i>a (iii) Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive</i>
		<i>a(iv) Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat</i>
<i>Minim 25% din FEDR</i>	Prioritatea 2 O regiune cu orașe Smart și o administrație digitalizată	<i>a (ii) Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice</i>
OP 2 O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de	Prioritatea 3 O regiune cu orașe prietenoase cu mediul	<i>b (vii) Creșterea protecției și conservării naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare</i>

<p>carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile</p> <p>Minim 30% din FEDR</p>	<p>Prioritatea 4 O regiune cu mobilitate urbană sustenabilă</p>	<p><i>b (viii) Promovarea mobilității urbane multimodale durabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon</i></p>
<p>OP 3 O Europă mai conectată prin creșterea</p>	<p>Prioritatea 5 O regiune accesibilă</p>	<p><i>c (ii) Dezvoltarea și creșterea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, rezistente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a</i></p>

mobilități		<i>mobilității transfrontaliere</i>
OP 4 O Europă mai socială și mai incluzivă , prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	Prioritatea 6 O regiune educată și incluzivă	<i>d (ii) Îmbunătățirea accesului egal la servicii de calitate și incluzive în educație, formarea și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru</i> <i>d(vi) Creșterea rolului culturii și al turismului durabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială</i>
OP 5 O Europă mai aproape de cetățeni , prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a tuturor tipurilor de teritorii și de inițiative locale	Prioritatea 7 O regiune atractivă	<i>e (i) Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane</i>

Sursa: <https://adrvest.ro/por-2021-2027/>

POR 2021-2027

Într-o abordare structurată și corelată cu obiectivele de politică ale cadrului financiar multianual 2021-2027, POR Vest își propune să abordeze dezvoltarea urbană integrată prin intermediul următoarelor tipuri de intervenții dedicate exclusiv abordării prin instrumente teritoriale integrate:

- Smart city, prin activități de digitalizare în cadrul OP1, OS a(ii);
- Creșterea eficienței energetice a clădirilor rezidențiale în cadrul OP2, OS b(i);
- Crearea și/sau modernizarea infrastructurilor verzi în cadrul OP2, OS b(vii);
- Promovarea mobilității urbane durabile, în cadrul OP2, OS b(viii);
- Regenerarea urbană a spațiilor publice, sprijinirea turismului și a patrimoniului și infrastructurii culturale în cadrul OP5, OS e(i).

Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate;*

Operațiuni
Participarea IMM-urilor și organizațiilor CDI în structuri, parteneriate și programe de colaborare, intervenții aliniate la KIC-urile (Knowledge Innovation Community)
Aderarea, afilierea, apartenența la rețele de inovare europene pentru IMM sau alte organizații
Specializare inteligentă la nivel regional și inovare de produs, serviciu, de proces, organizațională și de model de afaceri în IMM-uri, inclusiv brevetare
Sprijinirea transferului tehnologic prin crearea / dezvoltarea structurilor de transfer tehnologic și serviciilor, cooperare IMM-uri - organizații CDI
Investiții în infrastructurile proprii ale organizațiilor de CDI / IMM-uri
Sprijinirea ecosistemului antreprenorial de inovare care favorizează crearea și maturizarea start-up / spin-off în domenii de specializare inteligentă, inclusiv clustere
Promovarea antreprenorialului prin înființarea, dezvoltarea și operaționalizarea incubatoarelor și acceleratoarelor de afaceri, parcurilor tehnologice și științifice, inclusiv parcuri smart cu impact la nivel regional

Obiectiv Specific FEDR: *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;*

Operațiuni
Securitate cibernetică, interoperabilitate pentru proiectele de digitalizare ale serviciilor publice la nivel local, inclusiv sprijin pentru inițierea de start-up-uri / spin-off-uri în domeniul securității cibernetice
Dezvoltarea universitatilor ca poli de digital skills, inclusiv prin dotare tehnică / laboratoare
Digitizarea în mediul universitar prin crearea și dezvoltarea unor platforme digitale, baze de date și biblioteci virtuale pentru studenți, live streaming, echipamente și infrastructură de projection and video mapping
Adoptarea tehnologiilor și a instrumentelor digitale care conduc la inovarea modelului de afaceri
Sprijin pentru dezvoltarea Hub-urilor Inovative Digitale (DIH)

Obiectiv Specific FEDR: *Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor;*

Operațiuni
Facilitarea investițiilor tehnologice în IMM-uri, inclusiv tehnologii IT&C, IoT, automatizare, robotică, inteligență artificială, personalizare de masă
Investiții pentru servicii și echipamente necesare pentru transformarea digitală a microîntreprinderilor și IMM-urilor
„Inovare bazată pe design” în vederea dezvoltării de noi produse, precum și transfer tehnologic în vederea generării noilor linii de producție pentru aceste produse
Suport pentru dezvoltarea și implementarea de noi modele de afaceri pentru IMM-uri, în special pentru internaționalizare
Investiții în active corporale și necorporale în microîntreprinderi și IMM-uri, inclusiv scale-up

Obiectiv Specific FEDR: *Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat*

Operațiuni
Dezvoltarea competențelor la nivelul IMM-urilor / organizațiilor de CDI / entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială

Axa Prioritară 2. O regiune cu orașe Smart

Obiectiv Specific FEDR: *Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor;*

Operațiuni
Sprijin pentru intervenții de tip smart-city (siguranța publică, servicii și utilități publice, monitorizare energie, mediu, rețele de trafic și transport public, iluminat public, sisteme GIS, etc.) aplicabile în zone funcționale urbane
Susținerea digitalizării serviciilor publice la nivel local

Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră*

Operațiuni
Investiții în clădirile rezidențiale în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie
Investiții în clădirile publice în vederea asigurării/îmbunătățirii eficienței energetice, inclusiv activități de consolidare în funcție de riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse alternative de energie

Obiectiv Specific FEDR: *Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării*

Operațiuni
Regenerarea spațiilor urbane degradate, inclusiv prin promovarea investițiilor ce promovează infrastructura verde în zonele urbane.
Reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate
Modernizarea/ extinderea spațiilor verzi existente
Achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental

Obiectiv Specific FEDR: *Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile*

Operațiuni
Dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi)
Modernizarea/ extinderea liniilor de tramvai
Achiziționare/ modernizare material rulant (tramvaie), Achiziționare troleibuze/autobuze

Dezvoltarea unor culoare de mobilitate

Infrastructuri pentru combustibili alternativi

Calitatea aerului și reducerea zgomotului
--

Axa prioritară 4. Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate

Obiectiv Specific FEDR: Dezvoltarea sistemelor energetice inteligente, a rețelilor și a stocării la nivel local

Operațiuni

Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate
--

Axa prioritară 5. O regiune accesibilă

Obiectiv Specific FEDR: Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de ser Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

Operațiuni

Legături rutiere secundare reabilite și nou construite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene, descărcări autostrada, conectivitatea la rețeaua de baza - CORE TEN-T)

Axa prioritară 6. O regiune educată

Obiectiv Specific FEDR: Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii

Operațiuni

Construire / reabilitare / modernizare / extindere / echipare infrastructura pt. nivel antepreșcolar și preșcolar, învățământ primar, secundar, terțiar
--

Construire / reabilitare / modernizare / dotare centre de educație și formare profesională / învățământ dual, inclusiv pentru accesibilitatea elevilor cu dizabilități (sistem de educație incluziva)
--

Axa prioritară 7. O regiune atractivă

Obiectiv Specific FEDR: favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane;

Operațiuni

Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și servicii culturale
--

Îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros;

Dezvoltarea turismului balnear și balneo-climateric

Investitii in infrastructura din domeniul cultural, în mediul urban

Cresterea securitatii spatiilor publice

Tabere de elevi și preșcolari

Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și servicii culturale

Obiectiv Specific FEDR: favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității înafara zonelor urbane;

Operațiuni

Infrastructura de turism, în special în zone care dispun de un potențial turistic valoros

Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului natural

Dezvoltarea infrastructurilor integrate cu rol în administrare, protejare, informare și exploatare turistică sustenabilă

Tabere de elevi și preșcolari

Axa prioritară 8. Asistență tehnică

Obiectiv 1: Creșterea capacității beneficiarilor

Operațiuni

Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în elaborarea, implementarea, monitorizarea, evaluarea și revizuirea strategiilor de specializare inteligentă și a Mecanismului de Descoperire Antreprenorială (MDA)

Crearea unui one-stop-shop regional

Dezvoltarea capacității de internaționalizare a structurilor de cercetare inovare

Sprijin pentru întărirea capacității administrative de a învăța soluții de „smart city”, de a elabora și monitoriza strategii investiționale pentru „smart city”, inclusiv de a elabora/dezvolta proiecte care utilizează tehnologii „smart”

Sprijin pentru creșterea eficienței operatorilor locali de transport

Suport pentru consolidarea relațiilor dintre sistemele de învățământ și mediul economic și social mai larg

Obiectiv 2: *Asigurarea funcționării sistemului de management*

Operațiuni
Dezvoltarea capacității administrative și asigurarea instrumentelor necesare pentru coordonarea și managementul POR
Sprijin pentru structurile de guvernare ITI

- * NOTĂ: Datele au fost preluate de pe site-ul www.fonduri-ue.ro

În urma analizei teritoriale a Municipiului Lupeni, s-a constatat faptul că toate aceste tipuri de investiții sunt de interes pentru dezvoltarea sustenabilă a Municipiului. Se dorește ca Municipiul Lupeni să devină un **centru urban de atracție**, recunoscut la nivel național și internațional, un **model economic competitiv, atractiv și diversificat**, capabil să furnizeze un nivel de trai la standarde înalte.

De altfel, prin intermediul proiectelor prioritare pentru perioada de programare 2021-2027, se are în vedere dezvoltarea echilibrată a infrastructurii de utilități, a serviciilor publice și a sectorului economic, cu accent sporit pe protejarea mediului și, implicit, pe valorificarea potențialului turistic al Municipiului Lupeni.

VIII. PROIECTE PRIORITARE PENTRU PERIOADA 2021-2027

Sector/ Domeniu de acțiune	Denumire proiect	Încadrare piloni/domeniu PNRR PODD, POT, POCID, POS, POCU, POCS, POTJ, AFM, ANGHEL SALIGNY, CNI, alte finanțări	Valoare estimată
1. TURISM			
Dezvoltarea infrastructurii turistice în stațiunea Straja și Municipiul Lupeni	1.1. Realizarea unui punct de sprijin pentru turism la stația superioară a Telegondolei	Proiecte de infrastructură pentru turism	1.500.000 euro
	1.2. Realizarea unui punct logistic (Cabana veche)		3.000.000 euro
	1.3. Achiziție utilaje, echipamente pentru întreținerea și buna funcționare a domeniului schiabil		3.000.000 euro
	1.4. Amenajare pârtii schi		500.000 euro
	1.5. Amenajare parcare etajată		3.000.000 euro
	1.6. Amenajare pârtie sanie/bob		500.000 euro
	1.7. Amenajare trasee turistice, inclusiv amenajare obiective turistice de interes local (peșteri), trasee biciclete		200.000 euro
	1.8. Realizarea legăturii între telegondola (stația întoarcere Straja) și telescaunul Straja		3.000.000 euro
	1.9. Amenajare complex sportiv Straja		700.000 euro
	1.10. Amenajare parcare intermodală zona Agrement		5.000.000 euro
	1.11. Mărirea spațiului de stocare a Lacului de acumulare Straja		1.000.000 euro

	pentru extinderea sezonului de schi		
	1.12. Înființarea/ Amenajarea în Stațiunea Straja a unui		1.000.000 euro
	Centru de recuperare pentru copii cu dizabilități, supraponderali, afectați de boli pulmonare, etc.		
	1.13. Amenajare pârtie de schi pentru sezonul de vară (iarbă artificială)		1.000.000 euro
	1.14. Realizarea unui studiu pentru amenajarea unui muzeu ACTIV EM Lupeni		2.000.000 euro
	1.15. Studiu pentru posibilitatea exploatării izvoarelor de ape termale pentru crearea de noi facilități de petrecere a timpului liber		2.000.000 euro
2. MOBILITATE URBANĂ			
Dezvoltarea mobilității urbane în Municipiul Lupeni	2.1. Extindere șosea de centură strada Zănoaga cu ieșire la podul Tusu și crearea coridorului nemotorizat și dedicat transportului public de persoane Strada Bărbăteni- Bulevardul Păcii.	Proiecte de infrastructură pentru mobilitate urbană	10.000.000 euro
	2.2. Reabilitare străzi, alei, amenajare piste de biciclete, amenajare parcări rezidențiale		4.000.000 euro
	2.3. Achiziție mijloace de transport electrice + reabilitare căi rulare, crearea unei rețele de stații electrice, extindere traseu transport local,		4.000.000 euro

	inclusiv în stațiunea Straja		
	2.4. Realizarea legăturii Intrare		10.000.000 euro
	Lupeni – Telegondola Acordare prin construirea unei telecabine		
	2.5. Crearea/ Modernizarea unei legături circulabile pe tot parcursul anului între oraș și punctul logistic		2.000.000 euro
	2.6. Reabilitare DN66A proiect integrat la nivelul Văii Jiului		5.000.000 euro
	2.7. Amenajare/ Reabilitare poduri pietonale peste pârâul Brăița și râul Jiu,		1.500.000 euro
	2.8. Amenajare parcare de tip park and ride la intrarea în localitate		1.000.000 euro
	2.9. Achiziționare sisteme automate pentru administrarea parcarilor		500.000 euro
3. CLĂDIRI PUBLICE			
Reabilitare clădiri publice	3.1. Reabilitare sediu Primărie, inclusiv construcția unui corp nou de clădire	Proiecte de infrastructură pentru reabilitare clădiri publice	2.000.000 euro
	3.2. Reabilitare și dotare Sediul SPCLEP		1.000.000 euro
	3.3. Reabilitare și dotare clădire pompieri		1.000.000 euro
	3.4. Reabilitare și dotare clădire Avram Iancu		500.000 euro
	3.5. Reabilitare și dotare clădire fosta popicărie		1.000,000 euro
	3.6. Reabilitare Palat Cultural		300.000 euro
	3.7. Reabilitare Spital		3.000.000 euro
	3.8. Reabilitare Blocul Liliacului 2		800.000 euro
	3.9. Reabilitare fosta maternitate		1.000.000 euro

	3.10. Reabilitare Piața Cina		500.000 euro
	3.11. Reabilitare Piața Bărbăteni		500.000 euro
	3.12. Reabilitare clădirea Edil		500.000 euro
	3.13. Reabilitare /modernizare fostele puncte termice		2.000.000 euro
	3.14. Reabilitare clădire Clubul Sindicatelor		1.000.000 euro
4. DEZVOLTARE URBANĂ			
Reabilitarea terenurilor degradate ca urmare a exploatarei cărbunelui; reabilitarea, consolidarea și modernizarea clădirilor și a altor edificii de utilitate publică degradate pentru a fi utilizate în scopul desfășurării unor activități de interes public	4.1. Regenerarea ansamblului EM Lupeni și reconversia funcțională a acestuia	Proiecte de infrastructură pentru regenerare urbană	1.000.000 euro
	4.2. Regenerarea ansamblului EM Lupeni Sud și reconversia funcțională a acestuia - crearea unui parc industrial		2.000.000 euro
	4.3. Regenerarea ansamblului Preparația Lupeni și reconversia funcțională a acestuia - crearea unui parc de distracții		3.000.000 euro
	4.4 Regenerare urbană în municipiul Lupeni (3zone)		5.000. 000 euro
	4.5 Regenerare urbană în zona de EST a municipiului Lupeni		5.000.000 euro
Reabilitarea spațiului public și a infrastructurilor edilitare, instalații de suprafață și subterane prin înlocuiri, extinderi,	4.6. Proiect integrat pentru revitalizarea Municipiului Lupeni respectiv: Amenajare/ Reabilitare spații verzi		5.000.000 euro

modernizări, modificări trasee rețele de apă, canalizare, electricitate, pavaje, spații verzi, căi de rulare; Montarea de mobilier urban, realizarea de sisteme de iluminat public și ambiental eficiente energetic și inteligente, montarea de indicatoare și alte elemente de semnalizare și orientare urbană, sisteme de supraveghere și de siguranță, inclusiv sisteme adecvate pentru persoanele cu deficiență de auz și vedere	și locuri de joacă în cartiere rezidențiale, Modernizare/ Reabilitare parcuri, Reabilitare zona Monument Lupeni 29, Reabilitare zona Agreement, Reabilitare zona intrare Lupeni; Reabilitare căi de rulare , Reabilitarea spațiului public și a infrastructurilor edilitare, instalații de suprafață și subterane prin înlocuiri, extinderi, modernizări, modificări trasee rețele de apă, canalizare, electricitate, pavaje, spații verzi, căi de rulare; Montarea de mobilier urban, realizarea de sisteme de iluminat public și ambiental eficiente energetic și inteligente, montarea de indicatoare și alte elemente de semnalizare și orientare urbană, sisteme de supraveghere și de siguranță, inclusiv sisteme adecvate pentru persoanele cu deficiență de auz și vedere		
	4.7. Extindere rețea Gaz	7.000.000 euro	
	4.8. Extindere și dotare rețea iluminat public, inclusiv sistem de telegestiune	5.000.000 euro	
	4.9. Reabilitare albii pâraie	1.000.000 euro	
	4.10. Amenajare zonă promenadă malul Jiului, Brăița	2.000.000 euro	

	4.11. Extindere rețele de apă potabilă și canalizare		5.000.000 euro
	4.12 Construirea de locuințe pentru tineri		5.000.000 euro
5. EDUCAȚIE			
Investiții în infrastructura educațională pentru serviciile de educație timpurie antepreșcolară și preșcolară, primar, secundar, inclusiv învățământ special, Investiții în infrastructura școlilor și centrelor de educație și formare profesională / învățământ profesional / învățământ dual Dotarea și digitalizarea unităților de învățământ	5.1. Reabilitare/ Dotare Liceul Teoretic	Proiecte de infrastructură pentru educație	2.000.000 euro
	5.2. Reabilitare/ Dotare Grădiniță Lumea Copiilor		1.500.000 euro
	5.3. Reabilitare/ Dotare Grădiniță Piață		1.000.000 euro
	5.4. Reabilitare/ Dotare Grădiniță Școala 1		1.000.000 euro
	5.5. Reabilitare/ Dotare Liceul Tehnologic corpul 2		1.000.000 euro
	5.6. Înființare secții ale Universității Petroșani		2.000.000 euro
	5.7. Construire, echipare, dotare creșă		2.000.000 euro
6. EFICIENTIZARE ENERGETICĂ CLĂDIRI			
	6.1 Reabilitare energetică Blocuri sociale	Proiecte de infrastructură pentru eficientizare energetică clădiri	1.000.000 euro
	6.2. Reabilitare energetică Blocuri rezidențiale		41.000.000 euro
7. PLANIFICARE TERITORIALĂ			
	7.1. Sprijin financiar pentru exproprierea unor terenuri pentru obiective de interes local		
	7.2. Sprijin pentru IMM-uri în vederea construcției de vile, pensiuni, activități de agroturism		
	7.3. Sprijin alocat populației băștinașe pentru dezvoltarea sectorului de creștere a animalelor		

	7.4. Sprijin pentru IMM-uri în vederea producției, re tehnologizării, digitalizării, reabilitării spațiilor de producție, sprijin fiscal, etc.		
	7.5. Susținerea bisericilor pentru reabilitare, centre sociale, etc.		
	7.6. Susținerea și subvenționarea sportului în Lupeni	5.000.000 euro	
	7.7. Sprijin pentru colectare, valorificare, producție, fructe de pădure, ciuperci		
	7.8. Identificare surse alternative de energie -panouri solare, panouri fotovoltaice, etc		
	7.9. Introducerea într-un circuit național de evenimente culturale a Palatului Cultural Minerul		
	7.10. Amenajare hale		
	7.11. Înființarea unei stații de sortare/reciclare		
	deșeuri valorificabile (plastic, sticlă, hârtie, carton, metal) și a unei platforme pentru colectarea deșeurilor rezultate din construcții		
	7.12. Înființarea unei stații de compost pentru tratarea deșeurilor organice biodegradabile colectate selectiv		
	7.13. Amenajare platforme de colectare selectivă a deșeurilor menajere cu acces pe bază de cartelă		

	7.14. Înființare cartier rezidențial/ sau pensiuni turistice la intrare în mun. Lupeni (40 ha)	
TOTAL ESTIMAT		173.500.000 euro

Entitatea responsabilă pentru implementarea acestor proiecte - **autoritatea publică locală**, va trebui să aibă drept prioritate mobilizarea tuturor părților interesate identificate în cazul fiecărui proiect (comunitatea locală, parteneri publici, parteneri privați, etc.) în vederea alinierii eforturilor și obținerii rezultatelor propuse.

În acest sens, autoritatea publică locală va urmări eficientizarea gestionării mijloacelor publice prin identificarea celor mai potrivite opțiuni de finanțare, organizarea corectă a licitațiilor și respectarea procedurilor specifice de implementare a proiectelor, controlul strict asupra executării bugetului la nivelul fiecărui proiect, atribuirea de responsabilități personalului din primărie, reevaluarea întregului sistem de resurse și servicii publice și transmiterea unor activități către sfera privată.

Un element cheie al oricărui proiect îl reprezintă modul de satisfacere a nevoilor comunității locale. Necesitățile de finanțare reprezintă o cuantificare a nevoilor locale, indiferent de sursa de finanțare.

IX. IMPLEMENTAREA, MONITORIZAREA ȘI CONTROLUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Etapa de implementare, monitorizare și control reprezintă sistemul de realizare a proiectelor, programelor și politicilor prevăzute în strategie, precum și de colectare și raportare a informațiilor asupra desfășurării proiectelor.

Scopul monitorizării și evaluării implementării strategiei:

- * evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul alocat;
- * constatarea durabilității proiectelor implementate.

Succesul realizării unei strategii depinde în mare măsură de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia.

În procesul implementării prezentei strategii vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând responsabilități bine determinate, îndeplinind rolul de implementator sau de control al proiectelor planificate.

În plan instituțional, principalii actori locali ai implementării strategiei vor fi:

- * administrația locală (Consiliul Local, Primarul, Primăria)
- * agenții economici
- * societatea civilă
- * locuitorii Municipiului Lupeni
- * structuri externe (instituții județene)

Etapa de implementare, monitorizare și control cuprinde, în principal, cinci etape:

1. Adoptare

În cadrul acestei etape strategia va fi supusă dezbaterilor publice. În urma dezbaterilor se vor opera recomandările primite și strategia va fi înaintată Consiliului Local în vederea aprobării.

2. Implementare

În cadrul acestei etape se vor realiza acțiunile, activitățile, măsurile și proiectele concrete de implementare. Fiecare proiect va conține obiective stricte, planul activităților necesare, perioada de desfășurare, persoanele responsabile în proiect și partenerii implicați în realizarea proiectului, sursele de finanțare.

3. Monitorizare

Echipa de implementare va evalua aspecte, precum: activități, rezultate, buget, patrimoniu, performanțele personalului angajat și implicat a autorității locale (organizația în sine), ipotezele formulate inițial.

Monitorizarea se va efectua pe categorii: activitatea, informația necesară, colectarea informației, modul în care a fost folosită informația, ritmicitatea folosirii informației, persoana care a cules informația. Monitorizarea implementării proiectelor se va efectua prin intermediul indicatorilor stabiliți inițial. În cazul înregistrării unor devieri în procesul de implementare se vor lua măsuri de corectare.

Monitorizarea implementării se va realiza de o structură de evaluare care va avea în componență reprezentanții tuturor factorilor implicați în dezvoltare. Structura aparatului de monitorizare va fi următoarea:

- * comitet de coordonare pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea strategiei;
- * comisii organizate pe direcții de dezvoltare;
- * secretariat.

4. Evaluare implementare strategie

Se vor analiza indicatorii de implementare. Fiecare proiect stabilit va avea anumiți indicatori de implementare și, în funcție de complexitatea unui proiect, se vor efectua evaluări intermediare.

5. Analiză de impact

Această analiză apreciază dacă proiectul răspunde politicilor formulate, modul cum influențează criteriile de performanță privind dezvoltarea eficientă a Municipiului Lupeni.

Etapa de implementare, monitorizare și evaluare oferă atât permanent, cât și periodic un raport asupra stadiului de implementare a proiectelor.

X. BIBLIOGRAFIE

- <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2019/04/09/sustainable-development-council-adopts-conclusions/>
- <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/10/18/20181018-european-council-conclusions/>
- https://ec.europa.eu/info/publications/regional-development-and-cohesion_en
- <https://fermierinromania.ro/pac-2021-2027-135-miliarde-euro-mai-mult-cu-102-pentru-platile-directe-in-agricultura/>
- <https://sgg.gov.ro/new/wp-content/uploads/2020/05/ANEXA-5.pdf>
- www.gov.ro
- www.wikipedia.org
- <http://www.bisericivj.ro/Lupeni.php>
- <https://www.spital-lupeni.ro/>
- <https://www.listafirme.ro/harta/hunedoara-lupeni.htm>
- <https://www.skistraja.ro/straja.html>
- <http://www.ziarulexclusiv.ro>
- <https://cronicavj.ro/wp/fotbal-la-lupeni-pepiniera-de-viitor/>
- <https://primarialupeni.ro/turism/>
- <https://www.topfirme.com/judet/hunedoara/localitate/lupeni/>
- <https://www.avantulliber.ro/2020/12/30/primaria-lupeni-in-colaborare-cu-directorii-unitatilor-de-invataman-din-municipiul-lupeni-a-atras-sume-record-in-anul-2020-pentru-modernizarea-sectorului-educational/>
- <https://hunedoara.insse.ro>
- www.greenpeace.org
- <https://primarialupeni.ro/wp-content/uploads/2019/09/STRATEGIA-DE-DEZVOLTARE-A-MUNICIPIULUI-LUPENI.pdf>
- [https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2021/01/Planul-pentru-dezvoltare-regionala-Regiunea-Vest-2021-2027 .pdf](https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2021/01/Planul-pentru-dezvoltare-regionala-Regiunea-Vest-2021-2027.pdf)
- <https://adrvest.ro/por-2021-2027/>

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A MUNICIPIULUI LUPENI

- <https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2021/04/POR-Vest-2021-2027-Draft-2-16.04.2021.pdf>
- <https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2021/08/Rezumat-POR-Vest-2021-2027-actualizat-iulie-2021.pdf>
- <https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2021/01/Strategia-Regionala-de-Specializare-Inteligenta-a-Regiunii-Vest-2021-2027-RIS3-.pdf>
- <https://www.fonduri-structurale.ro/2021-2027>
- <https://www.startupcafe.ro/fonduri-europene/finantari-proiecte-romania-2021-2027.htm>
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/34/Hunedoara_%285%29.jpg
- www.fonduri-ue.ro
- <https://locuridinromania.ro/judetul-hunedoara/parcul-national-retezat.html>

Lupeni,
12 august 2020

INIȚIATOR
PRIMARUL MUNICIPIULUI LUPENI
LUCIAN MARIUS RESMERIȚĂ

AVIZAT – SECRETAR GENERAL
Jr. MARIUS CLAUDIU BĂLOI